

MAGYAR LAP

* 4 lei

Posta postală plătită în nume aprobării Dir. Gen. PTT Nr.

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak NGARIA BUDAPEST

Főszerkesztő és a szerkesztésért felelős: dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP VI. évfolyam, 140 (1582) szám * Vasárnap, 1937 július 25

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

II. Károly király tiszteletére ebédet adott VI. György

Ófelsége hazatérése után Tatarescu miniszterelnök beadja a kormány lemondását

A kormányutódlás tekintetében el akarják kerülni úgy a jobboldali, mint a baloldali szélsőség felülkerekedését

Londonból jelentik: Ófelsége II. Károly királyt tegnap ebédet látta vendégül VI. György király és felesége a Buckingham palotában. Az uralkodó tiszteletére adott ebédet számos angol politikai és társadalmi előkelőség vett részt. Az uralkodó keddig marad Londonban, ahonnan Brüsszelbe utazik.

A KORMANYUTODLAS NEHEZ KERDESE.

Bucurestiből jelentik: A „Curentul” mai számában rendkívül érdekes politikai cikket közöl a kormányutódlás kérdéséről. A rendszert jórészt lap mindenekelőtt megállapítja, hogy Károly király Ófelsége visszaérkezése után, Tatarescu beadja a kormány lemondását. A kormányutódlás kérdésénél az lesz a fő szempont, hogy elkerüljék úgy a bal-, mint a jobboldali szélsőségek felülkerekedését.

Nem titok többé senki számára — írja a „Curentul”, — hogy az első számú megoldásnak Vaida-Mihalacha kormányt tartanak. Ha Tilea nem teszi emlékeztető uioarai kijelentéseit és nem hangzik el Costachescu iasii nyilatkozata, úgy ez a kombináció nagyon is valószínűvé vált volna. Így azonban eshetőségei mindenestre csökkentek.

Megállapítja ezután a lap, hogy a második legvalószínűbb feltevés az, hogy Grigore Junian elnöklete alatt választási kormány alakul és tiszta választások során kialakult parlamentből állítanak össze az új kormányt. Ez a meg-

oldás rengeteg nehézséggel jár és éppen azért valószínű, hogy noha Tatarescu augusztus 15-én okvetlenül lemond, mindaddig, amíg nem sikerül megoldást találni, az uralkodó nem fogadja el a lemondást. Lehetséges, hogy október 15-ig, vagy esetleg jövő év január 10-ig helyén marad a kormány, de viszont az utóbbi esetben alkotmányos nehézségek merülnének fel, mert a költségvetés összeállítására nem lenne alkalma a kormánynak. Éppen ezért nagyon valószínű, hogy csak október 10-ig marad helyén Tatarescu, hogy azután meg lehessen ejteni az általános választásokat. A „Curentul” utal arra, hogy Antonescu külügyminiszter is a kormány közeli távozását jelentette be Targu-Magureliben. Victor Antonescu politikai elváratai előtt kijelentette, hogy a kormány utolsó napjait éli.

MIRONESCU LESZ A JÖVŐ KORMÁNY KÜLÜGYMINISZTERE.

Bucurestiből jelentik: A „Capitala” esti kiadása közli, hogy beavatott körök véleménye szerint bármilyen módon alakulna is ki a kormányváltás, a liberálisok távozása után Mironescu volt miniszterelnök kapná a külügyminiszteri tárcát. Mironescu jelenleg információs uton van külföldön. Mironescu, akár tiszta nemzeti párti, akár koalíciós, akár pedig választási kormány következne, mindenképpen külügyminiszter lesz.

Egységes blokkba tömörülnek és közös választási listával vesznek részt az elkövetkezendő választásokon a romániai népkisebbségek

Bucurestiből jelentik: A „Capitala” című lap értesülése szerint a bucovinai ukránok vezetői azzal a megkereséssel fordultak a különböző romániai kisebbségi pártok vezetőihez, hogy tömörüljenek egységes kisebbségi blokkba és az elkövetkező választásokon közös listával vegyenek részt, elkerülve azokat a támadási lehetőségeket, amelyeket számukra akár a kormánnyal, akár a különböző román pártokkal való együttműködés jelenthetne. A lap tudni véli, hogy a kérdésben a kisebbségi pártok vezetői között már több előzetes tanácskozás folyt le, még pedig igen izgalmas atmoszférában.

TATARESCU MINISZTERELNÖK TÁVIRATA A MEGYEFŐNÖKÖKHÖZ.

Bucurestiből jelentik: Tatarescu miniszterelnök tegnap belügyminiszteri minőségében táviratot küldött mindazokhoz a vármegyei prefektusokhoz, akiknek megyében holnap választások lesznek. A távirat felhívja a pre-

fektusok figyelmét arra, hogy a választások során a legtökéletesebb rendnek és törvényességnek kell uralkodnia. A miniszterelnök a prefektusokat teszi felelőssé azért, hogy a választások a legnagyobb rendben és incidens nélkül fejeződjenek be.

AVERESCU TÁBORNAGY RÖPIRATA

Bucuresti. Saját tud. Averescu tábornagy röpiratot adott ki, amelyben ismerteti az általa összehívott és mint emlékeztető, kudarcot vallott volt miniszteri értekezlet előzményeit, lefolyását és a meg nem jelentek magyarázókó leveleit. Averescu keserű, gunyos, helyenként élesen támadó megjegyzéseektől fűz az eseményekhez, illetve a közlésekhez és ilyen megállapításokat tesz: — Félre voltunk a függőnyt, amely mögött azok állanak, akiknek a kezében az ország vezetése volt s még lehet kiderült, hogy azok, akiket államférfiaknak gondolt az ember, nagyrészen csak politikusok

Egyéni jog és népi jog

Az európai népkisebbségek legutóbbi londoni ülése ismét a nemzetközi politika érdeklődésének előterébe hozta azt a százévesnél is régebbi nemzetiségi kérdést, mely e régi multja óta is még mindig megoldatlan. Hogy a kérdés újabb előtérbe hozatala mennyire volt hathatós, vagy eredményt ígérő, annak a bírálata tovább izgathatja az érdeklődést, de csak külső villanásokat idézhet elő, s nem belső fejlődéseket. Bizonyos dolog, hogy a nemzetiségi kérdésben régen is, újabban is keresték a kivézető utakat, s ez a keresés a maga lényege szerint a népek különbségei közötti egyeztetés kívánt lenni. Egyeztetés az egyes állami kereteken belül, vagyis annak a felfogásával, hogy az államok mindenike már maga megold a világban egy-egy nagyobb, vagy feltűnőbb népkülönbséget. Ezek a nagyobb népegyeségek megkapják a maguk teljes otthonát az államban, ottan minden hatalommal és minden fensőbbiséggel intézhetik el a maguk földi sorsát. Tehát megvalósíthatják a saját népösszeségükre nézve a testi és szellemi jólét minden követelményét, amennyire ez az emberi erőttől, belátástól és jóakarattól függhet.

Az emberi sors iránti embertársi együttérzés, amit emberiességnak (humanizmusnak) szoktak nevezni, — kétségtelenül arra törekszik, hogy mind nagyobb mértékben érvényesüljön. Akármennyi véres háború és vad szembenállás dult is évezredek óta ezen a földi világon, — az emberek között az emberiességnek ez a terjedése, növekedése és lelki egyenlőként való jelentkezése mind nagyobb arányú. Láthatatlan erkölcsi törvényeket támaszt az emberiség szellemében. Még az emberiség közötti viták és pártoskodások is mind azzal igyekeznek magukat indokolni, hogy mennyire közelebb állanak egy-egy emberiességi követelményhez, mint a velük versenyző másik pártirány. Vagy hogy mennyivel célszerűbbek, illetve gyakorlatiasabbak, mint egy-egy fellegekben járó, de az embertársak javára mégis kivihetetlen álmódosítás, — tehát mennyivel hasznosabb megvalósítói az emberiesség egy-egy elérhető követelményének. Mikor például a nemzetiesség (nacionalizmus) és a nemzetköziség (internacionalizmus) elvei birkóznak, akkor a nemzetiesség mintegy azt mondja: „En kiválasztok egy részt, egy belsőleg összetartozó népet az emberiségből, s csak azt a részt kívánom boldoggá tenni. Nem akarom az egész világot boldogítani, mert a kevesebbet biztosabban elérhetem. Így a magam népiségét biztosabban előbbre vihetem, míg ha minden népet akarok boldogítani, egyiket se tudom jól és tökéletesen szolgálni.” Viszont a nemzetköziség mintegy azt mondja: „Ha csak egy nép boldogítására törekszem, elkerülhetetlen, hogy más népet ne sértsek, ne nyomjak háttérbe. Tehát egyszerre minden nép jóvoltát akarom, mert azzal több emberiességet viszek végbe.”

Nyilvánvaló, hogy az így küzdő ellentétes irányok mindenképpen van emberiesség; az egyik csak egy helyre sűrítő, a többi helyet kizáró, viszont a másik mindenüvé szétterjedő. Ha az egyhelyre sűrítő irány egyszerre, egyazon hatályossággal és bőséggel tudna az egész világ minden népében dolgozni, bizonyára az egész földön boldogabb lenne az emberiség. Kérdés azonban, hogy a népek saját önzésének a nagy hatályossága megengedi-e az egymás melletti

érvényesülést? Ezért bizony nem indokolatlan arra gondolni, hogy a nemzeti önzések nagy hatályossága föllépését mérsékelni is kell, s ez a mérséklés csak a nemzetköziség bekapcsolásával lehetséges. Viszont *csupán* csak nem etköziséggel az embertárs iránti együttérzés nem tud olyan beható, olyan több melegségű lenni, mint a nemzetiesség útján. Csak felületes szétkenődés volna ez az együttérzés a föld minden népei között, ami végül is az emberiség helyett inkább a közömbösséget tenné naggyá. Tehát az általános, a nemzeteket és népeket egyenként nem vevő, s egyszerre az egész földön szétáradni akaró emberiség gyakorlatilag éppen a maga eszményét teszi kivihetatlenné.

Ebből a népkisebbségek elhelyezkedésére, a nemzetiségi kérdés megoldására is üdvös tanulságok vonhatók. Legfőként az, hogy a népkisebbségek se vonhatók be más nép nemzetiségének a rendelkezése alá, mert abból csak elnyomás, elnyelés lehet, a más nép perszelő önszeretetébe való beolvastás. Amit így az önszerető nép nyer, azt a belvasztott nép elveszti, s ez az emberiség szempontjából is veszteség. Ha pedig ez a veszteség minden államban egy vagy több kis néprészlettel megismétlődik, akkor az emberiségnek az egész földön való vesztesége nagyobb lesz, mint amit az egyes nemzetiségek a maguk államterületén nyerhetnek. Előáll tehát az emberiség visszafejlődése, ami további kihatásaiiban a nemzetiségek egymás közti végtelen viszályait idézi elő. Tehát, hogy ez az általános visszafejlődés elkerülhető legyen, avégett az államonkénti nemzetiségek olyan mérséklése szükséges, mely az államon belül is fölismeri, ha külön népiségek vannak, s minden népnek csak a saját népterületén való nemzetiséget enged meg és kizárja a más népek kárára való érvényesülést. Vagyis amint az államok az egymás melletti szuverénitást a nemzetközi jog és erkölcs elvei szerint élik ki és egymást élni hagyják, úgy az államokon belül is kell ilyen mérséklő nemzetköziség, mely azonban nem az egyes államon belüli népek nemzetiségének az elközömbösítését akarja, hanem azt, hogy azok egymás mellett egymást élni hagyják.

Eszertint a népkisebbségeknek nevezett néprészletek is jogot kell, hogy kapjanak a maguk saját nemzetiségének a kifejtésére. Ez a megoldás, mely az emberiséget minden államon belüli népre nézve egyenlőképpen megvalósítja, — nemcsak az illető államot emeli az emberiség erkölcsében magasra, hanem államonként ismétlődően, az egész föld minden népét ilyen erkölcsi magas színvonalra hozza. Ennek a titka ott van, hogy nemcsak az államon kívüli más népeket, hanem az államon belüli más népeket is el kell ismerni nemzetiségre jogosultnak, a saját nemzetiségük ápolására és fejlesztésére felhatalmazottnak. Amint az egész emberiség csak nyer vele, ha az államok belső tökéletessége mind nagyobb, s ezek a tökéletes államok adják együttvéve a világjólét szervezetét: úgy az államok is csak nyerhetnek vele, ha rajtuk belül a népek élete külön-külön tökéletes és így tökéletességük összességével adhatják az államon belüli népjólét összességét.

Ezeknek a felismeréseknek a világánál beláthatjuk, hogy az eddigi népkisebbségi jogrendszerek minden humanizmusra törekvése hiábavaló, ha az csak egyéni jogok adásával és biztosításával akarja az államon belüli más néprészletek életkérdését megoldani. Az egyén nemcsak egyén, nemcsak egy ember, hanem családhoz, rokonsághoz, fajhoz, valláshoz, történelmi átöröklésű csoportozhoz is tartozó, vagyis saját külön népének a tagja. Ha ezt a néphez tartozandóságát figyelmen kívül hagyják, s neki csak elvontan, mint egy-egy embernek akarnak biztosítani az állami életben belüli egyéni jogokat, akkor csak alakszerűség számára minden állampolgári egyenlőség, s minden olyan megnyugtató, hogy nemzetiségi, faji, nyelvi és vallási különbségre való tekintet nélkül az állam mindenkit egyformán felkarol. Ha a felkarolásból az illető egyén népisége hiányzik, akkor nincs meg az a legtermé-

zetesebb összefüggés, ami az egyént az állomhoz közvetíteni tudja. Ennek az egyénnek az állampolgári egyenlősége csak az elismert nép közvetítésével valósul meg, ami az egyenlőségek hamis helyzetét idézi elő. Így például, ha a nyelv csak egyéni jog, s nem népjog is, akkor ennek a tudása nem elegendő az állampolgári egyenlőséghez, hanem a közélet minden terén az államilag elismert nép nyelvtudását is megkövetelik, sőt a magánéletben is az ehhez való alkalmazkodás lesz a szabály.

A felhozott példából nyilvánvaló, hogy az állampolgári jogegyenlőség elve alakilag nincs sértve, hiszen minden állampolgártól ugyanazt a nyelvtudást követeli meg, még pedig az illető egyén nyelvi különbségére való tekintet nélkül. De ez az alaki jogegyenlőség tartalmilag egyenlőtlen arra, akinek más a népe szerinti nyelve, mint a töle megkövetelt nyelvtudás. Nyilvánvaló, hogy a jogegyenlőség így, a külön népiség tekintetbe vétele nélkül látszatos. És ilyen látszatosággá válik a jogegyenlőség minden közéleti és magánéleti vonatkozásban, ha azt az államon belül csak egy népiség nemzeti szempontjából szabják meg, s a többi nép nemzeti egyenlőséghez való jogára és az egyének ahhoz fűzöttségére nincsenek tekintettel. Ha csak egy nép kollektívuma van az államban elismerve, akkor „nemzeti” gazdaság, „nemzeti” kultúra csak annak az egy népnek a gazdasági és kulturális érdekeit jelenti, amikhez képest a többi nép gazdasági és kulturális érdekei állami gondba nem kerülhetnek. Sőt az állami gond éppen arra irányulhat, hogy amit a más népek társadalmi uton kívánnak a maguk gazdasági és kulturális érdekeiben összehozni, azt is az egyetlen államilag elismert gazdasági és kulturális érdek szempontjából gátlás alá vesse.

Az így támadó gazdasági és kulturális érdekösszeütközések a főforrásai a népkisebbségek ugynevezett sérelmeinek. Alakijogi szempontból minden ilyen sérelmeskedéssel szemben felhozható, hogy az állam csak egy népiséget ismerve el, az ahhoz való csatlakozás útján mindenki egyenlővé válhatik az elismert nép gazdasági és szellemi életében való részvételre. Nyilvánvaló azonban, hogy ez az

A haladás korszaka

Mikroszkóp fölé hajolva a világ legkülönbözőbb tájain ezer és ezer szaktudós vizsgálja felsejelt emberi és állati agyvelők tízezreit. A gyakorlati pszichofizika, pályaválasztási gyógy-pedagógiai szaktudósok, pszichotechnikai, pszichoterapeuták, pszichohigiénai, Pavlovista idegkutatók lelkekről írt foliánsok könyvtárakat töltönek meg, de hol vagyunk még attól, hogy mindent tudjunk és az alattomos betegségeket, amelyek szerveinkbe belopóznak, ártalmatlanná teheszük. De az emberi agy tovább kutat és tovább megy, mintahogy a nemrégben Amerikában felfedezett ma már világhírűvé vált Gastro D. is forradalmasította a gyomorbetegségek gyógyítási módját és azzal 10—15 éves idült gyomor-, bél-, vese- és májbetegedéseknél rövid kúra után (3—4 tüveg) meglepő eredményeket ért el.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy megrendelhető 135 lei utánvétel mellett Császár E. gyógyszeráránál, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

alakijogi kifogás az egyéneket úgy veszi, mint népi hovatarozás szempontjából szinteleneket és meghatározatlanokat, akiknek a saját külön népiségük nem ad külön emberi igényeket és jogokat. Az egyént pedig ilyen társiaság nélkül venni nem lehet, s itt van az eddigi népkisebbségi jogrendszereknek a tévedése, mikor a népi jogegyenlőségek helyett csak egyéni jogegyenlőségeket kívánt biztosítani a népkisebbségeknek.

A népkisebbségek a világháború előtt is, mikor nemzetiségeknek neveztek őket, — akkor is a maguk külön népi sajátosságának, s e külön sajátosságokban való összeségüknek (kollektivitásuknak) az elismerését követelték. Nem kapták meg, vagy legalább is nem tökéletesen, s csak az egyéni jogegyenlőség területén igyekeztek őket kielégíteni. Így nem tudtak megoldást elérni. Éppúgy nem tudnak megoldásra jutni most, a világháború után se, ha végre föl nem fedezik a népiséghez való jogot is, mely az egyént a saját népén keresztül teszi az állam polgárává. E népjogi fejlődés hozza el azt az igazi jogegyenlőséget, mely az államon belül nemesak az egyéneket szabaddítja fel, hanem a népeket is.

A fegyelmi tanács egy szótöbbséggel felfüggesztette dr Ungár Adolfot ügyvédi hivatásának gyakorlásától

Ungár Adolf dr az ügyvédszövetséghez fog fellebbezni

Timisoara. Saját tud. Az ügyvédi kamara fegyelmi tanácsa Brudariu Adrian prodékán elnöklété alatt pénteken este foglalkozott Ungár Adolf dr volt alpolgármester és a Magyar Párt tagozati alelnökének ismeretes ügyével. Tigarianu Liviu dr dékán nem jelent meg az ülésen. A fegyelmi tanács hozott határozatot titkosra nyilvánították és úgy az elnöklő prodékán, mint a tanács tagjai elzárkóztak minden felvilágosítás elől. Munkatársunknak azonban sikerült megtudnia, hogy a fegyelmi tanács előtt dr Ungár Adolf is megjelent és hosszasan vázolta az ellene indított kimerítő házszót.

— A románok gyilkosának akarnak kiáltani, — mondotta — pedig éppen románok voltak azok, akik engem legjobban értékelték. — Ungár Adolf dr hivatkozott Marzescu volt igazságügyminiszterre, aki nem egyszer kérte ki az ő tanácsát. Tanuként említette meg Dobosan János volt polgármestert is. Az elnök kérdésére Ungár Adolf dr elmondotta az állítólagos gyilkosságot, amivel vádolják és azt is, hogy az állítólagos meggyilkolt ember özvegye elé kész feljelentést tettek és azzal kecsegtették, hogy ha aláírja, nagy kártérítést fog kapni. Örömet fejezte ki afelett, hogy ügyét elmondhatta, ha csak ilyen szűk körben is védekezhett az ellene felhozott vádak ellen. Majd vé-

delmét a következő szavakkal fejezte be:

— Hídeg nyugalommal nézek a történetedek elé. Meggyőződéseim, hogy az igazságnak győznie kell és ha az igazság mártirokat kíván, azért kész vagyok a vértanúságra is. Majd dr Ungár Adolf eltávozott.

A fegyelmi tanács többségi tagjai ezután Ungár Adolf dr-nak az ügyvédi hivatás gyakorlásától való felfüggesztését javasolták. A tanács kisebbségi tagjai a felfüggesztés ellen szavaztak és csak egy szótöbbséggel tudta kimondani a tanács a felfüggesztést.

A határozatot írásban közlik dr Ungár Adolfal, aki az Ügyvédszövetséghez fog fellebbezni. A szövetségnek négy bíróból és három ügyvédből álló tanács dönt az ilyen természetű ügyekben.

Kühár Flóris:

**Barlangok, síek,
kupolák** Ara 40 lei és portó.

Tanulmányok és utijegyzetek.

Kapható könyvostálvunkban.

A francia kommunisták a népfrent-kormányban való részvételre ajánlkoznak

Párizsból jelentik: Thorez, a kommunista párt főtitkára, a párt központi bizottságának Montreuilben tartott gyűlésén kijelentette, hogy a bizottság magáévá teszi azt a javaslatot, hogy a népfrent kiküldöttjei országos nagygyűlést tartanak. A kommunisták támogatják a néparcvo-nal második kormányát és hajlandók ilyen kormányban felelős szerepet vállalni.

Királykoronázás Egyiptomban

Kairóból jelentik: Faruk királyt július 29-én koronázzák meg Tutánkámen diadémjával. Ez annak jele lesz, hogy Faruk a tizennyolcadik dinasztia (a Krisztus előtti másfélezredév) óta első olyan király, aki valóban független ország felett uralkodik.

A banati volt határőrvidéki közbirtokosság kétszázmillió póre az állami letétpénztár ellen

A közbirtokosság szerb és román csoportja meg-egyeztet egymással, de a pénztár mégse akarja kifizetni a szerbeket.

Bucuresti. Saját tud. A szerb határőr közbirtokosság vagyonának kisajátítási ügye, illetve a kisajátítási árnak a román és jugoszláv csoport között való felosztása pénteken az ilfovi törvényszék elé került.

A román állam ugyanis a szerb csoport részére a Casa de Depunerinél letétbe helyeztet 101 millió 500 ezer és 40,900,000 leit készpénzben és 60 millió 600 ezer leit kisajátítási kötvényben, a legutóbbi meg egyeztetés létesült, hogy 77 és fél százalék ebből a szerb és 22 és fél százalék a román csoporté legyen.

A napokban Bucurestibe jöttek a szerb csoport képviselői, hogy felvegyék a pénzt, de ezt a Casa de Depunerin megtagadta, mire a szerbek a törvényszékhez fordultak, amely tegnap kezdte meg az ügy tárgyalását.

Világakadémia az egész emberiség gazdasági kérdései tanulmányozására

Hogyan osszák el a nyersanyagot, a pénzt és a munkát a világ minden országa között? — A belga király érdekes indítványa Van Zeelandhoz intézett levelében

Londonból jelentik: Brüsszeli jelentés szerint Lipót belga király levelet intézett Van Zeeland miniszterelnökéhez. A levél annak a méltóságát foglalja magában, hogy a miniszterelnök az angol és francia kormányok megbízásából is eredményes vizsgálódásokat folytatott a nemzetközi kereskedelem felszabadítása ügyében. A király levele még a következőket mondja:

— Nézetem szerint különösen fontos volna gazdasági tanulmányozó szervezet létesítése, melynek fő tulajdonsága az egyetemlegesség, az állandóság és függetlenség, célja pedig az egyetemes gazdasági szervezet elemeinek tanulmányozása és a szervezetnek a mindig változó gazdasági tényezőkhöz való alkalmazása lenne. Az intézet legyen a lehetőség szerint független egyes nemzeti befolyásoktól. Ha igazán el akarjuk hártani a háborút és barátságosabb gondolkodásmódot akarunk visszatérteni az emberiségre, egyúttal meg kell oldani az összes súlyos és az emberiséget fenyegető kérdéseket, úgy mint: a nyersanyagok elosztását, a fizetési eszközök elosztását, a munka nemzetközi elosztását és a földművelési és ipart űző nemzetek közötti egyensúlyt. Nem álítom magam ez óriási terv megoldásának nehézségei felől, de meg vagyok győződve arról, hogy a jelen pillanat kedvező a kísérletre.

Oly finom az arcbőre, mint a cseresznyevirág!

Mily érték a tiszta arcbőr hamvas szépsége! Viszont mily mulandó, ha nem ápoljuk helyesen... Minden szépségápolás alapja a jó szappan: az Elida Lilas Grand Luxe. Enyhe habja a párusókból eltávolít minden tisztatlanságot, ami az arcbőrt veszélyeztet. A bőrt ápolja, finomnak és üdének megtartja.

ÉS SOHA SE FELEJTSE EL: A bőr ápolására és szépítésére nappal az Elida Ideal Creme

A bőr tisztítására és táplálására pedig éjjel az Elida Citromos Cold Cream

ELIDA
Lilas Grand Luxe

A jugoszláv parlamentben befejezték a konkordátum-javaslat vitáját

A szkupstina esti ülése első olvasásban elfogadta a javaslatot. Szombatra virradólag meghalt a szerb-ortodox patriarcha

Belgrádból jelentik: A jugoszláv képviselőház pénteken befejezte a Szentzékekkel kötött egyezmény beiktatásáról szóló vitát. A szkupstina az esti ülésen első olvasásban elfogadta a javaslatot. A kormány párt néhány világi tagja, továbbá az összes ortodox képviselők a konkordátum-javaslat ellen szavaztak. Azonban ezek leszámításával is megvolt a konkordátum mellett szavazók többsége.

Az eddigi parlamenti vitában kiemelkedő volt Sabotic igazságügyminiszternek bevezető nagy beszéde. Elmondotta, hogy Jugoszlávia minden szomszédja már rendezte viszonyát a Szentzékekkel. A katolikus egyháztartományi határoknak az államhatárokkal való egyeztetése nemzetpolitikai szükségesség. A konkordátummal a hazaségjog terén való zavarok jórésze is tisztázódik.

Másik kiemelkedő felszólalás volt még a javaslat előadója, dr. Miskulin Mile volt igazságügyminiszternek a nagy beszéde. Ő elmondotta a konkordátumtárgyalások 1922. év óta folyó történetét. Azóta

minden kormány résztvevett annak a létrehozatalában, tehát a most ellenzékben lévő Jelticsék is. A konkordátum ellen mesterkéltten keltettek hangulatot s éppen azért előre is látható, hogy ez az ellenséges hangulat mihamarabb eltűnik.

— A konkordátum ratifikálásának elhalasztása — mondotta Miskulin — meghajlás volna olyan tényezők előtt, akik az államérdekekkel nem tudják azonosítani magukat. Azonkívül az elhalasztás azt is előidézhethet, hogy az állam a katolikus egyházzal jöjjön összeütközésbe, ami a jugoszláv állam jövője szempontjából óriási hátrány lenne.

Varnava patriarcha, a szerb ortodox egyház feje, akinek állapota az utóbbi napokban egyre súlyosbodott, szombatra virradóan éjjélkor meghalt. A patriarchával egyidőben két idős testvére is megbetegedett és mindkettőnek az állapota reménytelen.

Felvételt hirdet az Irgalmasrend

A romániai betegápoló Irgalmasrend felhívással fordul azon ifjakhoz, akik hajlandóságot éreznek magukban a szerzetesi életre és a betegápolással kapcsolatos munkára. A rendbe csak azok vétetnek fel, akik a 18-ik életévüket betöltötték, az állam nyelvét bírják és legalább 4 középiskolai végzettségük van. Erettségi bizonyítvánnyal folyamodók előnyben részesülnek.

A rendbe lépni szándékozók sajátkezűleg megírt kérvényüket a következő okmányokkal szereljük fel:

1. Keresztlevél és születési bizonyítvány
2. Allampolgársági bizonyítvány.
3. Bérmlási bizonyítvány.
4. Orvosi bizonyítvány.
5. Az illetékes plébános vagy hittanár ajánlólevele zárt borítékban.
6. Erkölcsei bizonyítvány a világi hatóságtól.
7. Szülői beleegyezés és a szülők részéről ki-jelentése annak, hogy a rendbe lépő fiuktól a jövőben semmi néven nevezendő anyagi támogatást nem várnak.
8. Iskolai bizonyítvány.
9. Egy bizonylat arról, hogy a katonai előképzés (premiliter) kötelezettségének eleget tett.

Az így felszerelt kérvények folyó évi aug. hó 15-ig a romániai Irgalmasrend tartományi főnöksége címére, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 27. küldendők.

A tartományfőnökség

Megjártam Párizst

(Egy társasutazás élményeiből)

Irja: dr Patzkó Elemér

Julius 5. Az első párizsi nap. Dupla adag tej és kávé, vaj és hosszúkás francia kis zsemle-kenyér. Ugy látszik, franciáink tudják, hogy milyen adag szükséges nekünk, akik öt nap alatt mindent látni akarunk Párizsban. De kinek van most türelme nyugodtan reggelizni. Térképeket szerzünk, képestapokat veszünk, de spórolunk az ismerősökön, akiknek csak öt szóban áradozunk, mert így kevesebb bélyeg kell s mégis úgy látom, különösen a hölgyeknek okoz nagy fejtörést, mi legyen az a mágikus öt szó, amit a világgjáró családtagnak kijáró szájtárással olvas majd otthon az egész familia. A lapok nagyrésze hozzám került, meg vagyok nyugodva, Párizstól mindenki el van ragadtatva s magamban azt kívánom, bárcsak az ügyvédi honoráriumot is úgy előlegeznék, mint Párizsnak az elragadtatást.

Néhányan még folytatnák irodalmi vajudásukat s így kénytelenek Arany Jánosként eltenni az eddig ragyogóan megírt megszólítást, mert én kegyetlen vagyok s felrázom őket, beszélni! Itt az autócár!

A két óriási autó egy perc alatt megtelik, az egyik már Bánással el is indult, a másodikban francia idegenvezetőnk magyarázatát majd én tolmácsolom. Gondolkodási idő sincs, már lehet kezdeni, mert futunk végig a Bd. Saint Michelen, át a Szajrán, egy-egy pillantás a Louvre-ra s az Operáig kerülve érünk a Vendome-térre, ahol meglepetéssel látjuk, hogy a római Traján diadaloszlop ide vándorolt s tetjére állott Napoleon. Innen a Rue de la Paix-n keresztül már csak egy ugrás a „La Madeleine” nevű görög formájú templomhoz, amely óriási oszlopcsarnokával s felső világtársával egészen elűt az Olaszországban látott összes templomoktól. Ismét bezárlás, el a Cercle Militaire, az angol követség, az Elyséepalota s belügyminisztérium előtt s a Champs-Elysée-n végig furakodik előre kocstink, hogy megállhassunk az „Etoile”-térén, amelybe csillogként torkollik a legszebb, tizenkét nagy út, ahol a diadalív tör az ég felé az árnyékában pihenő ismeretlen katona síremlékével s ahonnan már látni a boulogne-i zöldelő erdőt. Nem lehet ezzel a sok szépséggel betelni s mégis megyünk tovább megnézni, hol nyugszik a franciák büszksége, ama nagy Napoleon. A XIV. Lajos által épített „Hotel des Invalides”, a rokkant harcosok palotája öleli körül a dó-

mot, ahol Napoleon nyugszik. A kupola alatt a közepén, nyitott kriptában áll az óriási vörös gránit koporsó, a köralakú márványkorlát melől nézünk le s meglepetve halljuk, hogy a zseniális tervező úgy építette a kriptát, hogy aki megnézi a sírt, észrevétlenül és akaratlanul is egy főhajrással köteles Napoleon nagyságának adózni...

Az óramutató siet, nekünk mennünk kell s már az autócárból csodáljuk a külügyminisztérium épületét, a Quai d'Orsay-t, a festői Concorde-teret, a St. Jacques tornyot, városházát, Bastille-t, hogy keresztül futva egy sereg téren és nyüzsgő úton, hazafelé vegyük az irányt. Már itt az ismerős Bd. St. Michel s leszallunk a Luxemburg-parknál, hiszen innen néhány perc alatt gyalog is otthon vagyunk. Szemünket felrisszít a sok zöld és a rengeteg virág, amely a Luxemburg-palotától egészen a csillagvizsgáló hatalmas épületéig díszíti e hatalmas hosszú teret.

Kóborolnánk még, de se lábunk, se gyomrunk nem bírja. Gyerünk haza ebédelni.

Ötfogásos francia menü, kitűnő előételek, mindenki elégedett, csak „Megírom Elemérnek” zsörtölődik a sarokban, — „disznóság, a levest elspórolták tőlünk”, de ez nem árt, mert az ilyen derűs kiszólások csak javítják az étvágyunkat, a következő fogásból dupla porciót kérünk s jól megöntözünk a könnyen csúszó édes-savanyú fehér borral.

Ebéd után senki se fekdjön le, mert rö-

tön indulunk Versaillesbe — adjuk ki a jelzőt, mire mindenki lent gyülekezik. Telik az idő, az idegenvezető már megérkezett, de sehol az autócár. Türelmünket veszítjük, telefonálunk mi is, az idegenvezető is, — rögtön ott lesz, mondják, de négy óra után mégis azt halljuk, nem jöhet a kocsi, mert váratlan karambol érte. Zúg a tömeg s ha elégedetlenkedne is, elindulunk gyalog. Pantheon, Notre-Dame-templom az első két állomás, majd bemegyünk a királyi palota udvarára, egy kis gótikus templom áll előttünk — Sainte Chapelle. Talán a legszebb párizsi élmény. Titokzatos, ezerszínű, üvegfestményeken keresztül szűrődik a világság, ragyognak a márványfalak, az aranyozások, valami csodálatos tobzódása és harmóniája a szépségnek és tökéletességnek. Elvándorlunk még a Tuileries-kertbe, átmegyünk a Louvre udvarán, megpihenünk a padokon s indulunk haza, hiszen esteledik s több élményt el sem tudnánk talán raktározni.

A francia vacsora — soupé — éppen olyan kitűnő, mint az ebéd s nem is esne jól, ha „Megírom Elemérnek” nem zsörtölődne és nem mondaná: „nem megnedtem délben, hogy spórolnak rajtunk, most adják ide a déli vest...”

Vacsora után nincs gond. Itt vagyunk a Montparnasse-on, elmegyünk hát a Montparnasse szívébe, leülünk a legragyogóbb kávéházzal... szemben, egy kisebb kávéháza. Megisszuk Párizs legrosszabb feketéjét és haza bolyongunk a nyüzsgő, fénylő párizsi éjszakában. Elfelejtjük a rossz feketét, de a vezetőt — nevét nem írom ki — sohasem felejtjük el érte és hazamegyünk azzal a biztos tudattal, hogy holnap este — más vezetőt választunk...

Még öt napig tart a színházi évad

A szabadtéri előadásokat Az ember tragédiája és a Szibill fejezi be

(Oradea.) A színházi szezon befejezéséhez közeledik. Ma, szombaton és holnap vasárnap még szabadtéri előadások lesznek a Károly sporttelepen. Ma Az Ember tragédiája, holnap pedig a Szibill kerül színre, mindkét előadást olcsó helyárakkal tartják meg. Az előadások iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. (Eszé esetén az előadásokat a színházban tartják meg.)

Hétfőn, kedden és szerdán este a színházban vigjáték bemutató lesz. László Miklósnak, a Vig-

színházban egészen rendkívüli sikert aratott vigjátéka, az Illatszertár kerül színre. A rendkívül mulatságos, ötletes darab, előadásai fejezik be a színházi évet.

Mindennap délutáni előadás is lesz a színházban. Szombaton ötkor és vasárnap háromkor a Meseáruház, vasárnap hatkor a Jöjjön elsenjen, hétfőn délután a Házasság mutyiban, kedden a Hulló falevél és szerdán a Meseáruház olcsó helyáras előadásait tartják meg.

Az ábrányi tüzvész

Irta: Dövényi Nagy Lajos

Ez is a ama régi történetek közül való, amelyekre azt szokták mondani, hogy ma már nem esnének meg; akik végigcsinálták: rég voltak, nagyapámmal együtt, akitől én hallottam, s aki maga is hőse volt nem egy ilyen hajcihőnek; mert abban az időben, mikor pandúrnak mondták még a csendőrt és forintnak a pengőt, nem ment ritkaságszámba a nagyvéri virtuskodás borsodi földön. A falukban, amelyeknek tán még Bors vezér foglaló nemzetségei adtak ilyen neveket, hogy: Gönc, Vata, Ábrány, Sály, Kács, meg Nyarad, — két-, háromtornácos, nagy kúria is állott strázsáló torony-jegények közt s a benűk lakó urak unalmukban ráérték egymást kurtogatni, hőkkentő tréfákat kitalálni, — néha kicsit tán henegegni is. Igaz, volt nekik mivel.

Ebben a virtuskodó, hetvenkedő világban is az ábrányi urat: Majthényi Adámot tartották a kapitális tréfák legfőbb mesterének s kitalálójának. Okkal pedig, mert ökegyelme nem sajnált egy ötletért még gyujtogatni sem. Ez pedig így esett...

Vadászni gyűltek össze Ábrányban a környéki urak s úgy volt, hogy két nap egymásután meghajtatják a hegyeket, a dísznó után. Az első napra egészen Darócig kóboroltak fel, térdig érő hóban. Ropogtak a puskák a kopasz erdőben, duhogott a hajtók bunkósbotja a fák derekán s kiabálásuk felverte az egész hegyet. A délebedet ott kapták be egy tisztáson, csak úgy tarisznyá-

ból, estére pedig az ábrányi kúriára vonultak be, ceengős szánkákön, Bay László úr kivételével, mert ő úgy megharagudott még délben, hogy ott hagyta a társaságot.

Majthényi Adám a fiatal vendéget olyan helyre állította a hajtásban, amerre nem igen törhetett a vad s Bay úr türelmetlenül hallgatta sokáig a többi puskás lövöldözését. Délután aztán végre a cserjés aljából kurjongatni kezdett egy hang:

— Tekintetes uram, ehen a rettentő kan!

Csakugyan, szuszogva csörtetett egy sáros, agyaras barom feléje s a vad mögött jó messze feltűnt Majthényi Adám vén udvarosa, János is. Verdeste kegyetlenül a fák derekát egy kétkezi balta fokával s ordított:

— Hő! Hőhő, az anyád Jebuzeussát!

Kiveresedett a képe, ahogy a kant hajtotta az izgatott puskásra s biztatta messziről.

— A ezemibe, tekintetes uram! Vagy a szügyibe a kutyának!

Egymásután roppant a két lövés. Gyönyörű volt s a szuszogó, fujtató barom belerogyott a hóba. A boldog vadász el se indult még a terütekre esett vad felé, mikor Majthényi Adám ott termett:

— No, esett valami, öcsém? — kérdezte.

— Egy öreg kan, Adi bátyám. Remekül találtam — lekendezett a puskás.

Együtt indultak a „vad” felé, amelyet Majthényi Adám gyanúsán vizslatott már messziről.

— Furcsa vadkan ez, hallod-e Laci!

S hogy melléje érték a dögnek, nagyot nevette:

— Hiszen ez a Marci, te, az én kandisznóm!

Könnyen megismerhette, mert kivénült jöszágot ő maga hajtotta a hegyre még hajnalban s

az udvarosára bizta, hogy alkalmas időben terelje majd Bay puskája elé. Az ebédnél hahotázva ugratták az ifjú urat, aki nem sokáig bírta a csipkelődést, mert befogatott e haragosan elcsörömpölt hazafelé...

Vig kedvében ért este a kompánia Ábrányba s a kedv csak fokozódott a vacsora alatt, meg az ejtőzés közben sűrűn üresedő poharak miatt. Cigány is kerülközött persze s a tágas ebédlőház zengett a muzsikától. Am éjjel tájban megrontotta valaki a szépen induló mulatságot s nyugodalomra tértet indítványozott, példálózva az egész napi töredelemmel, a kora reggeli indulással. Az öregebb s kényelmesebb urakon fogott is mindjárt a biztatás, hiába kapacitált a házigazda. Cihelődni kezdtek egymásután az asztal mellől:

— Tegyük el magunkat holnapra, — mondták s a hajduk sorban kísérték őket gyertyával a hálólházakba.

Majthényi Adám egyedül maradt a cigányokkal, de megkeseredett már szájában a bor. Egyszer még eldudolta az öreg nótát, hogy: „Ugat a kutyám, a betyár, az udvaron valaki jár...”, de aztán elkergette a muzsikásokat, maga is bundát kapott s kiment. Átballagott a szemben lévő majorba, felköltötte a cselédeket, valamennyit oda-parancsolta a kúria ablakai alá, megmagyarázva kinek-kinek teendőjét.

Félóra se telt, mikor János, az udvaros, odakocogott Majthényi Adámhoz, aki türelmetlenül sétált a dohányszárító pajta előtt a csikorgó hóban:

— Mind alszanak már, tekintetes uram.

— No, akkorj ugorj vissza, — nevetett Majthényi — s ha világos lesz, majd ordítsatok.

A cseléd elment a parancsol, ő maga meg

Letartóztatási parancsot adtak ki a jeruzsálemi főmufti ellen

Londonból jelentik: A palesztinai arab hatóságok letartóztatási parancsot adtak ki a jeruzsálemi arab főmufti ellen, mert megállapították, hogy ő szítja a pánszlovén nacionalista mozgalmat a Palesztina felosztására irányuló tervvel szemben. A letartóztatást egyelőre nem sikerült foganatosítani, mert a főmufti a mohamedán szent templomba ment, ahová angol ember nem léphet be. A főmufti hónapokon át ott tartózkodni. Az angol rendőrség körülzártja a mecsetet.

Szervezkednek a feloszlátott görög politikai pártok

Forradalomtól sem riadnak vissza

Athénből jelentik: Kiszivárgott hírek szerint a feloszlátott görög pártok titkos szövetséget alakítottak Metaxas megbuktatására. A pártok a királyra való tekintet nélkül kíméletlen küzdelmet kezdenek a mai rendszer ellen. A népet arról akarják meggyőzni, hogy akár forradalom árán is, meg kell buktni a mai rendszert. Céljuk az, hogy Metaxas megbuktatása után koalíciós kormányt alakítsanak, felerészben venizelista miniszterekből.

Tartózkodó letti a gabonapiac

Brailában 2000 leiel esett a búza vagona. — Mégis remélni kell: mert egy államnak sincs elég búzája

Brailából jelentik: Az utolsó két napon a búza árában kisebb lemorzsolódás állott be. A gabonacégek ennek megfelelően tartózkodtak a vásárlástól. A 80 kg. egy százalékos idegen anyagot tartalmazó búza ára 53.200 leire esett, a szokásos 75 kg-os 3 százalékos búza 51.000 leire. A tőzsde hangulata mégis bizakodó, mert csaknem valamennyi állam — Oroszország, Magyarország, Bulgária és természetesen Románia kivételével — búzaimportra van utalva. Az amerikai aratás gyenge eredménye folytán a búza winniepei jegyzése 10 centtel esett. Anglia és Németország erősen érdeklődik a román búza iránt. Igaz, hogy eddig csak Németország és Görögország effektuált vételreket, de a francia és az angol érdeklődés rövidesen maga után vonja a vásárlásokat. Olaszországnak állítólag nagy feleslege van, de eddig csak 10 hajószállományt állítottak ki újból. Erősen emelkedtek a tengeri kilátásai. Tegnap nagymennyiségű tengerikötés volt 3.60 leies áron az orosz rakodóállomás.

szalmacsövét gyúrt, tüzet vetett rá s végtelen türellemmel tartotta a pajta eresze alatt, míg lángot nem kapott a deszka. Mind a négy sarkán kigyújtotta a dohányzaritót s tíz perc se múlt: nappali világosságban úszott az egész major. Méteres láng csapkodott a pajta tetején, az olvadó lótló lucskos faszindej sirva, durrogva égett.

Az utca túloldalán a kísérteties fényben meg lehetett olvasni a kúria tornácának minden oszlopát s a cselédek is, akik ebben a percben ordítani kezdtek, mintha hóhérré nyúznák őket:

— Tűz van!! Eg a ház!

A cselédhad dobogva futkosott föl s alá, rekedtre kiabálta magát:

— Vízre emberecek Seprővel verjétek a szikrat!

A szobákban egymásután riadtak fel első ezendérgésükből a vendégek és látva az ablakon bevilágító rettenő tüzet, szentül hitték: kigyúlt felettük a tető. Az álom s az estéli borok bódulatában gondolkodni se bírtak, rántották magukra valamit s törtettek ki a tornácra. A tornácra, ahol ott állott már Matjhényi Adám is és derekát csavargatva hahotázott a riadt nép láttán. Igaz, nevetgetett is. A nagy ijedelemben senki se ért rá öltözködni: egyik fél csizmát, másik bekecsét kapott, a harmadik csak szipkát nyomott a fejébe, de legtöbb vendég éjszakai fehérben ugrott ki s most a hideg kővön meztelen talpát kapkodva bámult a házigazdára.

— Ugorjatok, ebadták, — fordult a cselédekhez a tréfacímáló házigazda, — nyomjátok el a tüzet. Te meg, János, szaporán a konyhába, keljenek fel s bort forraljanak!... Aztán jöhetnek vissza a cigányok is... No, urak, erre az ijedelemre kortyintunk egyet!

Ha a KOPASZSÁGOT el akarja kerülni, akadályozza meg idejében a hajhullást!

A kopasz ember kopaszon hal meg. A világ egyetlen szere sem tudja visszaadni haját. De a kopaszságot meg lehet előzni. A tudomány biztos és hathatós szert bocsát rendelkezésére: a Trilysin. Néhány hónapi használat után a haj elkezd nőni és szemmel láthatóan sűrűsödik. A kezelés csak akkor eredményes, ha kitartóan folytatjuk.

TRILYSIN megakadályozza a hajhullást, megszünteti a korpát.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban.

Nem sikerül megegyezésre jutni a benemavatkozás kérdésében

A három nap óta tartó magánjellegű megbeszélések sem vezettek eredményre

Londonból jelentik: A Reuter diplomáciai munkatársának jelentése szerint a benemavatkozási kérdésben a három nap óta tartó magánjellegű megbeszélések után sem sikerült egyetértésre jutni a brit javaslatok megvizsgálásánál követendő eljárás dolgában. Mint ismeretes, az olaszoknak az önkéntesek visszarendelése mellett a szárazföldi ellenőrzés és a hadviselő jogok elismerésének kérdését akarják tárgyalni és ezt a nézetet támogatja Németország és Portugália is; viszont Anglia, Franciaország és a Szovjet ellenzi.

Semmi jel sincs arra, hogy valamelyik csoport engedjen, úgyhogy ez a kérdés továbbra is holtponton van.

Brit körök aligha érthetnek egyet azzal, hogy eljárási kérdés legyen a késedelem oka és ezért örülnék, ha Olaszország világosan megjelölne magatartása okát, vagy kompromisszumos javaslatot tenne. Ellenkező esetben indokoltnak látszana az a föltevés, hogy Olasz-

ország nem osztja a benemavatkozás mielőbbi hatályossága iránti angol óhajt és a brit kormány ez esetben indítatva érezhetné magát arra, hogy javaslatát visszavonja és új álláspontot foglaljon el a benemavatkozás kérdésében.

OLASZORSZÁG TOVÁBBRA IS KITART A BENEMAVATKOZÁS POLITIKÁJA MELLETT

Rómából jelentik: A *Giornale d'Italia* a benemavatkozással kapcsolatban hangoztatja, hogy Olaszország továbbra is kitart a benemavatkozás politikájára mellett. Az az olasz kívánság, hogy

a két spanyol tábor elismerésének meg kell előznie az önkéntesek visszahívását, logikus és észszerű.

Ha a bizottság lehetővé akarja tenni az önkéntesek visszavonását, akkor Francon kívül ahhoz a három kormányhoz is megkeresést kell intéznie, mely a vörös Spanyolországban osztozik a hatalmon.

A japán kormány közzétette az észak-kinai hatóságokkal kötött megállapodás szövegét

Remény van a békés megoldásra. — Rendszerben folyik a kínai csapatok visszavonulása

Tokióból jelentik: Észak-Kínában rendszerben folyik tovább a kínai csapatok visszavonulása. Az Észak-Kínában lévő japán csapatok egyik

Feng-Yu-Hsziang tábornok, a kínai csapatok főparancsnoka.

magasrangú tisztje kijelentette a sajtó képviselője előtt, hogy pénteken délelőtt a 29-ik kínai hadsereg harminchéthadosztályából három ezer katona hagyta el Pekinget.

Peking kiürítése lényegesen megjavította a helyzetet és remény van a békés megoldásra.

feltéve, hogy Nanking nem avatkozik a tárgyalásokba és visszahívja azokat a csapatokat, amelyek Santung és Senzi felé nyomulnak előre és Hopejt fenyegetik. Egy hét szükséges, míg az összes csapatokat visszavonják a vitás területről.

A japán kormány hivatalosan közzétette az észak-kinai helyi hatóságokkal kötött megállapodás szövegét. A megállapodás három pontból áll:

1. Minden olyan személyt el kell távolítani, aki zavarja a japán-kinai viszonyt.
2. A kommunizmus teljes elnyomása.
3. A japánellenes szervek, mozgalmak és a japánellenes szellemi nevelés szigorú ellenőrzése.

Ahol a »Karthauzi« megszületett

Grande Chartreuse, július hó.
Hatszáz kilométerre Párizstól délfelé csodálatosan megváltozik a vidék. A mosolygó lapályok, amelyek annyira emlékeztetnek az alföldi magyar tájakra buzatáblaikkal, nyugalmas rétejikkel, sűrűn felbukkanó falvaikkal, hirtelen eltűnnek a vágatató vonat elől. Az ember egyszerre egy rejtalmes, titokzatos világot lát be-kandikálni a vonat ablakán. Hegyek közé futunk, meredek hegyoldalakra kapaszkodunk fel, majd sötét viaduktba fut a párizsi express s mire kiér, már újra változik a kép: távolról fehérsapkás hegyóriások integetnek. A zakatoló vonat, a mozdony szakadatlan sopolása olyan koncertet idéz elő a visszhangzó hegykatlanokban, mintha valami pokolbéli hadsereg indulna itt rohamra, pedig csak jámbor kirándulók, weekendezők az utasok, akik a híres néma kolostorra kíváncsiak itt az Alpok között. Előbb azonban be kell érkeznünk Grenoble pályaudvarára, ahol hatalmas autócárok állnak utrakészen s már repülünk is át Stendhal és Berlioz városán, hogy mielőbb a grande-chartreusi utra erjünk.

A négyszáz esztendő kolostor

Grenoble-tól a kolostor még 40 kilométernyire van. De ez a távolság nem is olyan nagy, szinte észre sem veszi az ember, annyi s oly gyönyörű látványt kínálkozik az út mindkét oldalán. A bűbajos Grésivaudan völgye, amely a hegyre való felszállás közben még látható s vele együtt az egyre jobban kicsinyedő és ködbevesző Grenoble is, nemsokára elvész a szem elől. Sűrű és alig áthatolható rengeteg vesz körül bennünket. Ez már a karthauzi kolostor vadonja, maga a hamisítatlan őstermészet minden szeszélyes alkotásával, lombátorával, évszázados tölgyeivel és bozótrengetegekkel. Felül nagynéha kicsillan a kék ég, azután újra belefutunk az árnyékos, illatos erdőrengetegbe. Romantikus hegyipatakok csobognak lenn a mélyben, távoli vizesések moraja erősödik és halkul el s mindenfelől egy kilencszázados kultúra nyomai bukkannak elő. Hatalmas, megvénhedt kőkeresztek a modern, pompásan karbantartott ut mentén, azután a nevezetes karthauzi kőhid, mely egyetlen, talán kissé túlmerész ívben öleli össze a két hegyoldalt, elkorhadt útmutatótáblák, százas patinájú menedékházak, maga az ódonság és mult az őstermészet ölében.

Kis pihenő a barátok árvaházánál és kolostoránál, amely még négyszáz évvel ezelőtt épült. Ma az állam tulajdona. A második megálló tíz kilométerrel feljebb, itt készítették valaha a chartreuse-i likört. Amikor a magasban épült kolostort bezárták, az üzemet is be kellett szüntetni, mivel a barátok a gyártás titkait és receptjeit magukkal vitték Tarragonba. A francia kormány hiába kobozta el a kolostor márkajogát, hiába rendezett be állami üzemet Grenoble közelében a likörgyártásra, nem bírták előállítani a valódi ízt és zamatot s mihamarab kellett mondani az utánzásról. A huszas évek végén megsemmisítették a 26 éve hozott határozatot s itt a közelben, Voironban megengedték, hogy a szerzetesek felállítsák a tarragoni gyár fiókját.

Mire kiérünk az erdőszégből, a Mont Blanc fehér orma ragyog felénk. Messze lent a völgyekben halvány pontok a házak s fehér pálcikák a templomok. A hegyoldalakon üde pázsit, feljebb a színtelt hirtelen haragoszöldbe megy át: hatalmas fenyvesek rejtik el a hegytetőt. Az autocar egyre merészebb meredélyeken rohan felfelé, míg egyszer csak ott terem előttünk a kolostor, fehéren, szűziesen előbukkanva az ezerméter magas hegytető fenyőkoszorúza távolából, mint egy kisebb város, szabályos vár-hátsyákkal, ormokkal, lőrészekkel. A templomtornyok, házfalak ragyognak a szelid napsütésben. Már így messziről is jól ki lehet venni, hogy a monostor két főrészből áll. Az egyik oldalon a hatalmas közös épületek, a másikon pedig apró, kis házak sora, a szerzetesek volt apartement-jai.

Eötvös József regényét is meg lehet kapni az emlékbüzzén

A bejárat előtt rengeteg autó és autóbussz állomásozik. Az előudvarban, a folyosón, a portásfülkékben nagyban folyik a „kereskedelmi” élet, az emlékbüzzé: levelezőlapok tömegével,

emléktárgyak, kövek, képek, háziáldások, érmek, Grande Chartreuse története ezernyi változatban. Mindaz, amit az élelmes emléktárgygyártó ipar kitalálhat, fellelhető itt. Csodálatosképpen az egyik árusnál még Eötvös József regényét is megkaphatja az ember, a regényt, mely itt született meg a néma barátok kolostorában. De sietni kell a látványokkal, a jegyváltás akadályversenyén átesett látogatósereg betödul a kriptahideg folyosóra. A vezető, úgy látszik, mindenképp meg akarja érdemelni a borraivalót, mert minden kis szögletnél hosszú magyarázatba kezd, pedig látványt egyelőre nem sok kínálkozik. A kolostor meglepően kopár, üres és kifosztott. Végigmegyünk a kápolnákon, a katedrálison, minden csupa por és csupasz falak meredeznek mindenfelől. Az oltárképek, amelyek értékesek voltak, már régen a párizsi állami múzeumokban pihennek. Itt mindennek csak a helye maradt meg. Hiába magyarázza a guide ékeszszólan, mi minden volt itt, micsoda káprázatos értékek, kincsek voltak itt felhalmozva, milyen műremek, festmények, stb. birtokosai voltak. Az ember azokra volna kíváncsi, de hiába.

A refektoriumban meghatódottan állunk meg: a vezető elmondja az utolsó nap történetét, mikor a fehér barátok néma kolostorába megérkezett a parancs: azonnal csomagolni és elhagyni a kolostort! Az egyik délamerikai vendök arra volna kíváncsi, mi volt a reális, valódi ok a kiűzésre, mire a vezető ezt a stereotip választ adja:

— Mert nem akartak adót fizetni! A köz-társaságban pedig az egyenlő teherviselés a leg-főbb elv!

A hatalmas, tágas könyvtár ugyancsak teljesen üres. Elszállították a könyveket is, most csak az impozáns barokk állványokat csodálhatja meg az ember. Innen a gazdasági épületekbe megyünk át, bepillantunk az óriási köny-

MIHELICS VID és Aradi Zsolt, Beller I., Ijjas A., Kühár F., Possonyi L., Szalay J., Szántay Szémán

MODERN KATOLIKUS FEJEK

248 oldal. Janovits István modern címlapjával. Füzve 185 lei és portó.

Az utolsó század legnagyobb elméinek rajzával bizonyítják ebben a könyvben a kiváló szerzők, hogy az Egyház örök igazságait a legmodernebb szellemek is szomjazák és lelkesedve szolgálják.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

hákba, amelyekben még minden úgy van, ahogy a szerzetesek elhagyták. A nagy közös ebédlőteremben megmaradtak a keresztek és a falak mentén körülvonuló asztalok és padok. Itt gyűltek össze a barátok hetenként egyszer, vasárnap a közös ebédre, de beszélgetniük itt sem volt szabad. Annyi „vigasztalásuk” azonban volt, hogy legalább egyszer a hét hét napja közül magukon kívül más embert is láthattak. A hét többi napja ugyanis a legtellesebb és legszigorubb egyedüllétben telt el, senkivel sem találkozhattak, mindenkinek a maga külön kis lakrészében kellett elmélkednie, imádkoznia és készülnie a nagy távozásra. A kis lakrészek hosszú, hosszú sorozatot alkotnak a nagy közös épületek frontjával párhuzamosan. Roppant nagy, kétszáz méternél hosszabb folyosó köti össze a magányos kis lakásokat. Milyen egy ilyen appartement? A vezető bekalauzol az egyikbe. Hosszukat előszobába lépünk, amely alig kétméter hosszú, egyméter széles. Az ajtó, amely a folyosóról nyílik, kis nyílással van el-látva, éppen akkorával, hogy egy talca beférjen. Az ételhordók dében és este végigjárták a hosszú folyosót és mindegyik cellába beadták a napi ételadagot.

Az elárvelt, szegényes szerzetescellában

Az előszoba mellett, mely télen és rossz időben sőtahelyül szolgált, kis kápolna van, itt misézett a kis lakás lakója, a kápolnából nyílik a dolgozó- és hálócella, falbaépített ágyval s az ablaknyílásban egyszerű kis íróasztalkával.

A kis lakást kiegészítette a cseppnyi kert, ahol a szerzetes a napfényt élvezhette, virágokat ültethetett és pihent napi munkája után. Egész hete ebben a magányban telt el, állandó birodalma az előszobától a kis kertig terjedt mind-össze. A lakások mindegyikét magas kőfal választotta el egymástól. Lehetetlen volt minden társkeresés és érintkezés a külvilággal. Könnyű elhinni, hogy Eötvös, a nagy romantikust megihlette ittléte alkalmával a kolostor, s ez a nagy csönd és némaság. A családott grófi szerelmes, akinek árnyékát akaratlanul is felidézi az em-

ber, nem találhatott volna megfelelőbb helyet lelki sebei gyógyítására. Grande Chartreuse tökéletes sir lehetett azok számára, akik meg akartak halni a világnak...

Utítársaim meghatva állnak meg az elárvelt és szegényes szerzetescellában. Kutatnak valami rendkívüli, valami izgalmas lelet után. Végül is egy szalmaszálat cseppen el az ágyasházból, vagy egy árva vadvirágot a dudával és füvel benőtt virágoskertből. Emlékeül a néma barátok kolostorából, amely lakói eltávozásra után a némaság és a csönd tökéletes és borzongató birodalmává változott. Remélhető, nem sokáig marad csupán idegenforgalmi látványosság, hanem a lélek újbóli szanatóriumává válik a régi jogos birtokosok visszatérésével. Cs. B.

A színházi szezon záróelőadásai:

Szombat este szabadtéren olcsó helyárrakkal

Az ember tragédiája

Vasárnap este szabadtéren olcsó helyárrakkal

SZIBILL

Az előadásokat eső esetén a színházban tartják meg.

Hétfőn, kedden és szerdán a színházban: **László Miklós** óriási sikerű vigjátéka

Illatszertár

Minden délután olcsóhelyáras előadások is lesznek a színházban.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELOFIZETESI ÁRAK. Belföldi ár: Egész évre 600, fél évre 300, negyed évre 210, egy hónapra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyed évre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cíujai szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cíuj, Plate Unirii 13.

Köziratokat szerkesztjük meg és nem adunk vissza.
Címzés választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Több helyen záporosó és zivatar, a hőmérséklet csökken.

VIHAR ÉS FELHŐSZAKADÁS BRILÁBAN.
Bucuresti. Saját tud. Brilában tegnap rendkívüli erősségű vihar és felhőszakadás volt. A víz teljesen elárasztotta az utcákat. Behatolt a pincékbe, a zöldégyházak magával sodorta az állványokat és a kirakott árut. A villanyvezetékét több helyen szétrombolta s hatalmas gödröket mosott az utastételek. Szerencsétlenség is történt. A vihar csendesedéssel a tüzoltóság kivonult, hogy kiszivattyúzza a vizet az elárasztott lakásokból. A megrongált utastételek haladva, az egyik szivattyús gépkocsi csak úgy kerülhette el az összeütközést egy bérautóval, hogy felhajtott a járdára, de ott egy Gh. Maurilis nevű 50 éves embert a falhoz lapított s megölte.

ÚJ ORTODOX PÜSPÖKSÉG LÉTESÜL TRANSZILVÁNIÁBAN. Bucuresti. Saját tud. A „Monitorul Oficial”-ban hivatalos közlés jelent meg, amely szerint Ardealban új ortodox püspökség létesül, Sighet székhellyel. Az új püspökséghez a sighet, a baia-marei és a satumarei esperesi kerületek fognak tartozni.

Meghalt gróf Szirmay Sándor felsőházi tag. Budapestről jelentik: Gróf Szirmay Sándor felsőházi tag, az Urlovasok Szövetségének elnöke, 72 éves korában Budapesten elhunyt. Gróf Szirmay Sándor egyike volt a legkiválóbb magyar urlovasoknak. Ő szervezte meg a nemzetközi jellegű katonatiszti versenyeket Magyarországon.

VISSZATÉR FRANCIAORSZÁGBA A KÜLFÖLDRE MENEKÜLT TÖKE. Párizsból jelentik: A külföldre vitt tőkék jelentős mértékben áramlanak vissza Franciaországba. Ez főként annak tulajdonítható, hogy a francia járadékpapírok az utóbbi napokban jelentős emelkedést mutattak és hozzájárul még a munkanélküliség csökkenése is.

Újból megkezdődtek Sigheten a cseh-román vegyesbizottsági tárgyalások. A cseh-román vegyesbizottsági tárgyalások — amelyek a nyár elején megszakadtak — most újból megkezdődtek. A bizottság hivatalos tárgyalásai során a két-tévesztett Maramures megye vitás vagyoni elosztását rendezni. A tanácskozásokat román részről dr. Hodor Viktor közigazgatási vezérfelügyelő vezeti le. A vitát képező területekre szakértőkből álló bizottságokat küldenek ki. A tárgyalások mostani ciklusa valószínűleg két hétig tart.

ÚJJÁSZERVEZIK A BRASOVI REPÜLŐGÉPGYÁRAT. Bucuresti. Saját tud. A brasovi repülőgépgyárat közkereseti társaságból részvénytársasággá alakították át. A gyárat újjászervezik. Foglalkozni fog turisztikai gépek és eddig még nem gyártott alkatrészek előállításával is.

* Felvétel az oradeai Szent József fiúnevelő intézetbe. Az oradeai Szent József fiúnevelő intézet felvesz elemi, Gojdu liceum román és magyar tagozatára és kereskedelmi liceumba járó rendszeres bentlakó növendékeket. Egészéves lelkis és testi nevelés, gondos felügyelet, naponként többszöri egyéni és csoportos korrepetálás. Igen jó ellátás és állandó orvosi felügyelet. A hely biztosítása céljából tanácsos a növendékeket minél előbb előjegyeztetni. Tájékoztatót készséggel küld a Szent József fiúnevelő intézet igazgatója, Oradea, Str. Brătianu 7.

Időközi bizottságok további megbízása. Timișoara. Saját tud. A városi és a megyei időközi bizottság megbízása augusztus 6-ig terjed. A belügyminiszterium már most újabb négy hónapra meghosszabbította mindkét bizottság megbízását.

SATUMARE MEGYE VEZETŐSÉGÉT KORLÁTLAN HATALOMMAL LÁTTÁK EL AZ IDEGEN ÁLLAMPOLGÁROK FELETT. Saját tud. A belügyminiszter pénteken rendeletet küldött a satumarei megyefőnökséghez, amelyben jóváhagyta a megyefőnöknek az idegen állampolgárok tartózkodási engedélyére vonatkozó előterjesztését. Eszerint a jövőben a megyefőnök anélkül, hogy erre a belügyminiszter hozzájárulását bevérdná, a gyanusnak talált idegen állampolgárokat a rendőrség segítségével őrizetbe veheti és átteheti a határon. Az ilyen intézkedésekről utólag kell jelentést tennie a vármegyei hatóságnak.

Zártojás csatákkal tarkított kortesháború előzi meg a megyei tanácsválasztást. Sighet. Saját tud. A maramures megyei tanácsválasztások során 5 politikai párt veszi fel a küzdelmet. A kormány és az ellenzéki pártok minden községben gyűléseket tartanak. A Nemzeti Parasztpárt is lázas tevékenységet fejt ki. A propaganda gyűlések alkalmával több helyen incidens is történt. Ocna-Sugatagon a nemzeti parasztpártiak megverték Dunca jegyzőt, míg Borsan a propaganda gyűlést vaidisták zavarták meg és záptojással dobálták meg a Nemzeti Parasztpárt szónokait. Az incidens elfajulásának a közbelépő csendőrség vette elejét.

REJTÉLYES BONYODALMAK EGY PANAMAI ARANYLELET KÖRÜL. Panamából jelentik: Pár nap előtt értesítették a rendőrséget, hogy a város határában arany-lelethez bukkanatok. A mintegy hárommillió dollár értékű aranylelet ügye, melynek hírért hivatalosan is megerősítették, most titokzatos fordulatot vett. Fino ezredes, rendőrfőnök, akit az arany-lelet ügyének kivizsgálására a helyszínre küldtek, közölte Panama elnökével, hogy a megtalálók egyike, a francia Vonsteck, aki a rendőrséget az arany-lelet nyomára vezette, a lelet színhelyén váratlanul öngyilkosságot követett el. Az eset titokzatoságát növeli még az a körülmény, hogy a másik megtaláló, az amerikai Thorpe, tagadja, hogy tudomása lenne az arany-kincsről. Harmadik társuk, az állítólag német Hull Antal pedig nyomtalanul eltűnt.

SPANYOLORSZÁGBA IS SZABAD A BUZAKIVITEL. Bucuresti. Saját tud. A gabonaértékesítési hivatal igazgatótanácsa tegnapi ülésén elhatározta, hogy a buzakivitel szabad minden országba, Spanyolországba is. A tanács egyúttal engedélyezte különböző cégeknek 45 ezer 500 vagon búza kivitelét.

* A gyomorfájás és gyomornyomás, rossz emésztés és fehér nyelvépedék, halvány arcszín és kedvetlenség igen sok esetben hamarosan megszűnik, ha belműködésünket reggelente egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel rendbe hozzuk. Az orvosok ajánlják.

A Nemzeti Parasztpárt győzött az ocna-sugatagi községi tanácsválasztáson. Sighet. Saját tud. Csütörtökön ment végbe négy maramuresi községben a községi tanácsválasztás. A választás során Ocna-Sugatagon a Nemzeti Parasztpárt győzött. 7 nemzeti parasztpárti és 3 liberális tag jutott be a tanácsba. Costinon, Borsan és Visaul de Suson a kormánypárt győzött.

Marconi,

a világhírű olasz tudós, a rádióátvitel feltalálója, mint jelentették, 64 éves korában meghalt. Ez a kép kevéssel halála előtt készült róla.

Visszatértek a harangok

Az elmúlt vasárnap nagy ünnepe volt a tulghesi katolikus magyarságnak. Templomának több, mint egy évtized óta üresen álló tornyába visszakerültek a sokszor megsírtott, folyton áhított harangok. Hosszú idő óta egyetlen kis csengő himbálózott azon a helyen, ahol azelőtt három harang hangja zúgott. A tulghesiek megmutatták, hogy nincs szegénység ott, ahol van áldozatkészség és összetartás. Azt is bebizonyították, hogy munkásember és bolsevista nem okvetlen azonos fogalom. Szegény, aránylag csekély számú munkásember adományából kerülni ki a két szép új harang. László Ignác, ker. főesperes, aki a szentelés szertartását végezte, beszédében ki is emelte, hogy mialatt Spanyolországban a munkások rombolnak, itt az öntudatosan katolikus székely munkások — építenek. Míg ott templomokat semmisítenek meg, községeket szórnak szét, addig itt erősítik, gazdagítják a tisztalelkű, szegény emberek templomait, összegyűjtik, mindig közelebb hozzák egymáshoz sokat küzdő embertestvéreiket. Valóban, ez utóbbi monddás igazságát bizonyította az is, hogy a harangszentelésre nemcsak a község, de a környék minden épkezláb embere összegyűlt. Ünnepelelt itt mindenki. Hogy a lélek mélyéről fakadt ez ünneplés, bizonyította az a pillanat, amikor az új harangok megszólaltak. Hangos szokásban törtek ki férfiak, asszonyok, öregek, fiatalok egyaránt.

Nehéz munkával szerzett keresményük áldozataiból kerültek ki a harangok Pál Árpád plébános buzgólkodása folytán, de most az öröm elnyomott minden nehéz emléket. Senki sem gondolt az áldozatokra. Mindenért kárpótolt mindenkit az a tudat, hogy — szólnak a harangok.

A jóságos Isten egész biztosan bőségesen megjutalmazza nemcsak azt az ismeretlennek maradt adakozót, aki egymaga 8000 lejt ajándékozott, hanem mindazokat is, kik szegénységükben is gazdagok tudtak lenni — Isten iránti szeretetükben. Az új harangok nemcsak hirdetik Isten fenségét, nemcsak imára hívják, irgalmassági cselekedetekre buzdítanak, hanem áldást is esednek le erre a népre, amely ezalkalommal is gyönyörű bizonyosságát adta, hogy: Nem fájult el még a székelyvér...

Nem engedélyeztek újabb pótdadókat a kereskedelmi és ipari segélyalapra. Timișoara. Saját tud. A kereskedelmi és iparkamara a városi vezetőségtől kérte, hogy az ugynevezett városi üzletberadó után még egy bizonyos hányadot vegyen ki. Ezeket az összeget a kereskedők és iparosok segélyalapjára fordítanák. A város a kérelmet elutasította azzal, hogy az egyes kereskedői és gyári érdekképviseltek gondoskodjanak a segélyalapok megteremtéséről. A városnak nincs módjában újabb terheket kiróni.

MILYEN DIJAKAT SZEDHETNEK A KÖRJEGYZŐK. Satumare. Saj. tud. A belügyi kormány körrendeletben értesítette a vármegyei vezetőséget a jegyzői illetékek megállapításáról. Tudvalevően a körjegyzők szerződéseket írnak és hivatalos irásokat készítenek, amiért joguk van tiszteletdíjat szedni. Ezt némelyek túlméretezték s ennek kiküszöbölésére a belügyminiszter a következőkben egységesítette a körjegyzői tiszteletdíjakat: 1 oldalas írásért 10 lei, kétoldalásért 15, négyoldalásért 25 lei. Szerződéses díja 500 leiig 10 lei, 1000 leiig 20 lei.

Hasbarugta a ló és meghalt egy gazdalegény. Diciosanmartinból jelentik: A napokban halállal végződő szerencsétlenség történt Diciosanmartinban. Ifj. Miklósi József 25 éves gazdalegényt, aki az istállóban foglalatostkodott, az ott levő egyik ló hasbarugta. A szerencsétlen fiatalember azonnal ájultan bukott a földre. Gondos ápolásba vették, azonban nem lehetett az életnek megmenteni és fél napi súlyos kínlás után meghalt.

* **Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegség, valamint azok, akik húgysavas sók tulszaporodásában és kőszívnyben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által belműködésük elrendezését, emésztésük előmozdítását és állapotuk javulását érhetik el. Az orvosok ajánlják.**

Megsemmisítette a közigazgatási bíróság a devai községi tanácsválasztást. Saját tud. A devai tanácsmegalakulást dr. Hárágus Nerva városi tanácsos megfellebbezte a timisoarai közigazgatási táblához, amely a napokban tárgyalta a fellebbezést. Megállapította a tábla, hogy a megalkulásra a jogszerinti városi tanácsot nem hívták meg, ezért a devai városi tanács megalakulását törvénytelennek minősítették és megsemmisítették. Nem tudjuk, hogy e döntés ellen a jelenlegi tanácsosok fellebbezéssel élnek-e, vagy sem?

VALTOZÁSOK A TIMISOARAI PIARISTA RENDHÁZBAN. Timisoara. Saját tud. A piarista rendházban a következő változások történtek. Wolf János tanár került a rendház élére. Mertz Károly tanár, helyettes igazgató, az iskolaév kezdetekor átadja az iskola vezetését Tóth Lajos igazgatónak. Csapóti Lajos, volt házfőnök a főgimnáziumban fog mint tanár működni. Kádár József tanárt Clujra helyezték. Erdély István tanár lesz a főgimnáziumban.

KIVÉGEZTEK KÉT HAZAÁRULÓT A NÉMET FŐVÁROSBAN. Berlinből jelentik: Szombaton reggel Berlinben kivégezték a hazaárulás miatt elítélt 28 éves Michnia Józsefet és a 27 éves Matischek Pált. Az ítélet indokolása szerint mindketten idegen állam javára kémkedtek.

A SATUMAREI RÓMAI KATOLIKUS PÜSPÖKI KONVIKTUS (Str. Mihail Eminescu No. 1.) a következő tanévre is felvesz a satumarei állami román liceumba, az állami román kereskedelmi liceumba, vagy a református magyar liceumba iratkozó keresztény tanulókat. Evi tartás, mosás és orvosdíj 7650 lei. Papi pályára készül. szegénysorsú, jó tanuló diákok nagy kedvezményben részesülnek. ha ezt július 30-ig kérvényezik az intézet igazgatójától. Prospektust kérésre küldünk.

Fiatal szerelmespár megdöbbenő öngyilkossága. Satu-Mare. Saját tud. Szombaton reggel Botiz és Ciupereni között a bicsadi tehervonat halálra gázolta Ács Etelka 18 éves és Ács Gerzson 19 éves dambravai lakosokat. Ács Etelkát szülei egy Révész Imre nevű gazdálkodóhoz akarták kényszeríteni, akivel ma lett volna az esküvője. A leány azonban névrokonába, Ács Gerzsonba volt szerelmes. A fiatalok elhatározták, hogy öngyilkosok lesznek és a vonat elé feküdtek. A kerekék lefejezték a reménytelen szerelmeseket.

HIRTELEN HALÁL AZ UTCÁN. Sighet. Saját tudósítónktól. Csütörtökön délután a Béres gyógyszerész előtt Rusznyák László sigheti lakost rosszullet fogta el és összeesett. A járőrök az örszemes rendőrrel kocsiba segítettek és elindultak vele a városi főorvoshoz. Azonban mire az orvoshoz értek Rusznyák kiszenvedett. A szerencsétlen embert szivroham ölte meg.

Karlsbad — Karlovy-Vary. București. Saját tud. A cseh posta visszaküldötte egy íasi kereskedő Karlsbadba címzett táviratát, azzal a megjegyzéssel, hogy Karlsbadnak ma Karlovy-Vary a neve. Az Univerzál, mint a nemzeti öntudat példaadó megnyilatkozását közli ezt a hírt.

Érdekesek a lábai?

Fontos!

Olvasa el
Dr. Enghänder Árpád:

Ludtalg, bokasüllyedés és egyéb lábiájdalmak

megelőzése, kezelése és gyógyítása című könyvét. A különféle fájdalmas és kellemetlen lábbajokban szenvedőknek akar ez a kitaláló könyv segítséget hozni.

A tartalomjegyzékből: A láb szerkezete — Bokasüllyedés — Lábsüllyedés — Ludtalg — Hátelholtzat-stílvédés — A terpeszláb — Bőrkeményedés — Tvukszem — Kalapácsujj — Karomujj — Bütvők — Lábizadás — Körömbetegségek — Megelőzés, kezelés, védekezés és gyógyítás — Talpbetétek — A cipő — Gyógykezelések — A lábbetegségek kölcsönhatásai — Reuma megbetegedések — Ischias — Visszértágulat — Hogyan gyógyíthatjuk meg tökéletesen a beteg lábát?

Ara 65 lel és portó.

Kapható: Kladóhivatalunkban.

Az oradeai Szent Orsolya zárdában folyó év szeptemberében Montessori óvoda nyílik. Bővebb felvilágosítást ad a zárda előjárósága.

A Szent Orsolya zárda templomában folyó hó 26-án, Szent Anna napján bucsu lesz. Reggel 7 órakor szentmise, délután 4 órakor litánia.

HATALMAS VIHAR ÉS JÉGESŐ PUSZTÍTOTT A NIRAJ-VÖLGYÉBEN. (Tg.-Mures.) Súlyos károkat okozó vihar vonult végig a nyárad-völgyén. Galambtojásnagyságu jégeső elverte a csövezésben levő kukoricatermést, foszlányokká verte a kukoricatöveket. A gyümölcsösökben teljesen elverte a jég a termést, a vihar fákat tört ketté derékban és csavart ki tövestől. A kár igen nagy, bár a biztosító társaságok csak húsz százalékról beszélnek.

Kövé ember

jobban
szenved
a nagy
hősegtől!
Bedörzsölés

DIANA SÓSBORSZESZEL
lehűti, felfrűti, felidíti

ÖSSZETÜKÖZT EGY VILLAMOSSAL A WINDSOR HERCEGI PÁR GÉPKOCSIJA. Bécsből jelentik: A Windsor hercegi pár pénteken gépkocsin Salzburgban összetűközt egy villamossal. A gépkocsi hűtője összetört, az utasoknak nem történt bajuk. A baleset hírére óriási tömeg verődött össze, amelyet a rendőrség csak nagynehezen tudott szétoszlatni. A hercegi pár tovább folytatta útját.

Meghalt a lángszóró magyar feltalálója. Budapestről jelentik: Tegnapi virradó éjszaka a budapesti Rókus-kórházban hosszú szenvedés után meghalt Székely Gábor gépészmérnök, volt százados. Szakítás a háború alatt utjapúsu gépfegyvert talált fel. Az ő nevéhez fűződik a lángszóró feltalálása és emiatt 1920-ban az ő nevét is felvette a nagykövetek tanácsa a háború bűnöseinek 920 tagú névsorába. Ő különben az egyetlen magyar ember, aki ebben a névsorban szerepelt. A repülőmotort megbénító elektromos hullámok elleni fegyvert is ő találta fel, de volt vagy háromszáz találmánya, amelyek közül nevével hadászati. Nyugtalan természetű ember volt, általában járta a világot és többször felbukkant Angliában, majd Németországban foglalt el állást egy nagyobb katonai üzemnél. De itt sem volt maradása. Utolsó hónapjaiban teljesen nyomorba jutott, úgy hogy a temetéséről sem gondoskodott eddig senki.

Házasodik a páros műkorcsolyázás többszörös világbajnoka. Budapestről jelentik: Dr. Szolász László főorvos, a páros műkorcsolyázás többszörös európai és világbajnoka, július 25-én tartja esküvőjét Ferencz Erzsébet testnevelési főiskolai tanárnővel.

Elek Ilona csak második lett a női egyéni törvívó bajnokságon. Párizsból jelentik: A női törvívó bajnokságát a német Meyer Helén nyerte 7 győzelemmel. Második Elek Ilona 6 győzelemmel. Elek Meyertől szenvedett vereséget. Harmadik Preiss (osztrák) 5 győzelemmel. Negyedik és ötödik Lachman dán és Adams belga 4-4 győzelemmel. hatodik Haas (német) 2 győzelemmel. Az epée csapat-világbajnokságból a magyar csapat kiesett, miután Monakótól 12:4, Olaszországtól 9:7 arányban vereséget szenvedett.

PÁRIZSI TÖRTÉNET

Madame erősködik:
— *Okvetlenül kell, hogy autót vegyünk!*
Olyan jó lesz autón járni...
Monsieur ellenkezik:
— *Leheletlen! Nagyon drága!*
— *Csak egy kis kéthengeresre gondolok...*
— *Hidd el, nem tehetjük.*
— *És én, én pedig esküszöm, ha nem szerzed meg nekem ezt a kis örömet...*
Mire a férj mosolyogva:
— *Rendben van. Telefonálok a doktornak.*
— *Miért a doktornak?*
— *Hogy guérisse ki ebből az „autó-szugesztíóbbó*

Babona miatt végpusztulás fenyegetett egy községet

Satu-Mare. Saját tud. Az Avas hegyvidék lakossága mély völgyekben és felhők felé kuszú csúcsok tetején, a világtól teljesen elzárva élt napjait. A gépkorszak áldásából mindössze az a döcögő, prűszkölő keskenyvágányu vonat jut nekik, amely Satu-Mare-től Bicsadig kerek három óra alatt bicegi végig az ötvenegy kilométeres utat. Telefon, táviró elvéve akad, a rádió csak a favállalatok telepén, a tisztviselők lakásának ablaka alatt csodálhatják. Az elmaradt nép babonás félelemmel s fantáziaszülte magyarázatokkal kíséri a természet különböző megnyilvánulását. A villámokozta tüzzől például az beszélik, hogy elolthatatlan s ez a babonás hiedelem most majdnem egy község vagyonába került. Tegnapi hatalmas vihar tombolt az Avas felett. Turf községben a villám belesapott Haiduc László csúrrébe, ahol Ene László gazdasági cseléd dolgozott. A fiatal munkást a villám halálra sújtotta. Az épület nagy lánggal égni kezdett, a falusiak azonban ölbetett kezek nézték az elemek pusztítását, mert a babona tanítása szerint a villám által felgyújtott épület elolthatatlan. A vihar messzire hordozta el az égő zsarátokot s ezáltal komoly veszély fenyegette a falut. Szerencsére néhány politikai kor tes tartózkodott a községben, akik a csendőrséggel együtt védekező munkára hajtották a babonás lakosságot. A lángoló gazdasági épülete már nem lehetett megmenteni, de a tűz tovább terjedését megakadályozták. A villám által megölt Ene László holttestét előzőleg kihozták a csúrról. Eltemetésére az ügyészség megadta az engedélyt.

SZÍNHÁZ

A Thália Magyar Színház búcsúelőadásainak műsora:

Vasárnap délután 3 órakor a színházban: **Meseáruház.** Olcsó helyárakkal.

Vasárnap délután 6 órakor a színházban: **Jöj jön elsején.** Vigjáték ujdonság, olcsó helyárakkal. Vasárnap este 9 órakor a II. Carol sporttelepen szabadteri előadások utolsó leszállított olcsó helyáru előadása: A Szibill. Helyárak: 25, 40 é 50 lei.

Hétfőn délután 5 órakor: **Házasság mutyiban.** Operett, Olcsó helyárakkal.

Hétfőn este 9 órakor a szezon utolsó bemutatott előadása: **Az illatszertár.** László Miklós ragyogó sikerű vigjáték ujdonsága. Kádár Imre rendezésében, a prózai együttes legkiválóbbjával. Ragyogó kiállításban. Rendes helyárakkal.

Kedd délután 5 órakor: **Hulló falevél.** Operett revü, Gách Edith főlléptével, Olcsó helyárakkal.

Kedd este 9 órakor: **Illatszertár.** (Másodszor.) Rendes helyárakkal.

Szerda délután 5 órakor az operett, együttes bucsuja: **Meseáruház,** operett revü, Olcsó helyárakkal.

Szerda este 9 órakor utolsó bucsu előadás: **Az illatszertár.** A prózai együttes, egyben az egész társulat bucsuja.

A SZÍNHÁZI IRODA KÖZLEMÉNYE:

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap három előadást tart a színház, délután 3 órakor a nagy-sikerű Meseáruház kerül színre olcsó helyárakkal, míg délután 6 órakor szintén olcsó helyárakkal Jöj jön elsején vigjáték ujdonság. Mindkét délutáni előadás a színházban lesz megtartva. Este 9 órakor a II. Carol sporttelepen utolsó szabadteri előadásban leszállított olcsó helyárakkal a Szibill kerül színre. Helyárak: 25, 40, 50 lei.

— **Illatszertár.** Hétfőn este tartja a színház a szezon utolsó bemutatóját, amikor is László Miklós ragyogó sikerű vigjáték ujdonságát, az Illatszertár mutatja be a színház kiváló prózai együttese. Az Illatszertár Budapestben a Vigszínháznak hosszú ideig volt műsordarabja, mert rendkívül szellemes szövege, ötletes és mulatságos. A darabot Kádár Imre rendezi, amely nálunk különleges beállításban lesz színre hozva. Az Illatszertár hétfőn, kedden és szerdán este lesz a színház műsorán rendes helyárakkal.

— **Délutáni előadások.** Hétfőn délután 5 órakor Házasság mutyiban operett ujdonság, kedden délután Hulló falevél operett revü Gách Edith főlléptével, szerdán délután utolsó délutáni előadásban az operett együttes bucsujául a nagy-sikerű Meseáruház kerül színre. Mindhárom délutáni előadás olcsó helyárakkal lesz megtartva.

— **Jegyek minden előadásra már válthatók a színház pénztáránál**

IDŐK SODRÁBAN

Palesztina felosztása

írta: Rády Elmér

Közel két évtizede folyik már a vita Palesztina körül. Mióta a hírhedt Balfour deklaráció megteremtette az önálló „zsidó otthon”, vagy amint tévesen mondják nálunk, az önálló zsidó államot, a kérdés nem tud nyugvópont-ra jutni. A cionisták becsapottnak érzik magukat, szerintük Herzl dr és a többi cionista vezér nemcsak zsidó otthonról álmodott, az angol hadsereg zsidó légiói nemcsak a szabad letelepülésért „ontották vérüket”, hanem egy önálló, szabad zsidó államért, amely egyszerre remény és erőt adó őshazája és új birodalma a világ négy táján szétszórt zsidóságnak, ahova üldözésektől menekülve mindenkor megérkezhet. Az arabok viszont — valljuk be — joggal tiltakoznak hazájuk megszállása ellen, szintén becsapottnak, kijátszottak érzik magukat, s minden lehető eszközzel gátat akarnak vetni az új honfoglalóknak.

Egy Palesztináról írott könyvben olvastam most egy arab nyilatkozatot. Egy bevándorló és egy arab vitakoznak és az arab a következőket mondja: „Mi harcoltunk, véreztünk minden talpalatnyi földért, hogy végre megszabaduljunk a törökök átkos uralmától. Az angolok ígértek mindent, függetlenséget, önállóságot és nem adtak semmit. A hagyományos jog, amire a zsidók hivatkoznak, Palesztinát illetőleg, teljesen alaptalan. Az arabok sokkal régebben lakják ezt a területet, mint a zsidók. És egy földterület, egy ország egyébként sem kávéházi asztal, ahova odátámasztom a széket, hogy kérem, ez foglalt, mindjárt jövök vissza, csak néhány száz esztendőre elmegyek szétnézni Európába és Amerikába. Amíg ott jó, ott maradok, aztán, ha majd ott megunnak és kidobnak, jövök vissza. Mert jöhetnek, hiszen én fenntartottam a helyemet. Egy 10—12 milliós nép kiszakít a szintiszta arab területből egy darabot és ráfogja, hogy az pedig máától fogva zsidóország, a mi nemzeti hazánk. Miért, milyen alapon? Mert egyszer örök vándorlásuk közben itt megpihentek egy viszonylag hosszabb időre? De csak addig maradtak itt, amíg Palesztina Kánaán volt, de abban a pillanatban, amint elemi csapások, külső és belső ellenség támadt, itt hagytak mindent, hazát, nemzetet, otthonát és itthagyták az „ősi földet”. Mi arabok itt maradtunk, védjük a földünket, hazánkat, feláldoztuk érte az életünket, koplaltunk, kínlódtunk, mert mi ezt a kemény rögöt nem szállodának, albérletnek tekintettük, hanem hazánknak, otthonunknak.”

Ez a párbeszéd, helyesebben monológ hűen tükrözi az arab hazafiak felfogását. Szerintük a haza az övék, ősi joguk csak nekik van hozzá. És valljuk be, az arab álláspont a mi fogalmaink szerint is a logikusabb és becsületesebb.

Mióta az első telepesek megérkeztek az új terület földjére, a harcok nem tudnak elcsillni. Napirenden vannak a kisebb-nagyobb összecsapások, amelyek időnként véres harcokká fajulnak. A földjéből, ősi élettilusából átforgatott arabok fegyverrel kezükben lenni állnak s amikor az első kínálkozó alkalom nyílik, keleti fanatizmussal állnak bosszút elfejeleken.

Közel húsz esztendeje tart ez az állandó harci állapot. A Palesztinába kiküldött angol királyi bizottság most végleges megoldást kárt kidolgozni. Hosszas vajadás után végre megjelent a bizottság négytagú bizottsága, hatalmas jelentése a 17 év óta szakadatlanul tartó első villongások megszüntetéséhez szükséges intézkedésekről. A hivatalos kommentárok, a üllönböző politikai érdekek szerint sugalt bi-
latok megállapítják, hogy Peel Lord jó mun-

kát végzett. Az angol jóváhagyást azonnal meg is kapta a tervezet s minden bizonnal, talán mire e sorok megjelennek, már a népszövetségi jóváhagyást is rápecsételik a Palesztine Royal Comission javaslatára. Hogy az összes érdekelt felek jajgatnak, tiltakoznak és tüntetnek az új tervezet ellen, az a bizottság szempontjából mellékes. Sőt: talán ez bizonyítja a legjobban — mondják, — hogy a tervezet jó, mert csak akkor győz az igazság, ha az összes érdekelt jajgat. Ezen az alapon a terv kitűnő. Jajgatásban nincs hiány, Jaffában már vér is folyt s az elkeseredéstől megvadult szenvedélyeket csak az angol fegyverek tartják egyensúlyban — bizonyosságul annak, hogy a liberálisoknak itt Európában igazuk van, Anglia kardja a meg-megbillenő mérleg legjobb egyensúlya...

A Palesztinába kiküldött angol királyi bizottság abból az alaptételből indult ki, hogy a már-már végzetes arab—zsidó gyűlöletet és egyre hevesebb villongásokat a mai helyzet fenntartásával megszüntetni nem lehet. A bizottság jelentése szerint csak egy megoldás van: Palesztina felosztása három részre. Az ősi országból három új ország létesülne: egy önálló zsidó állam, egy önálló arab állam, amelyet Transjordániával egyesítenének és egy angol mandátum, amely a Jeruzsálem és Jaffa közötti gazdag vidéket és természetesen a fontos katonai pontokat foglalná magában. Ide tartoznának a szent helyek is.

A tervezet indokolása diplomatikusan azt is tudomásunkra hozza, hogy az „önálló államok” természetesen továbbra is angol katonai fennhatóság alatt maradnak — de facto. Az

angol kormány hivatalos nyilatkozata azért igen érdekesen igyekszik bizonyítani, hogy milyen előnyöket rejt magában a megoldás. A Balfour deklaráció csak zsidó otthon adott s zsidóságnak, most megkapják az önálló zsidó államot is. A francia lapok hozzátézik, hogy az önálló semita állam szoros kapcsolatba teremthet a francia fennhatóság alatt álló Libanonnal s igyekeznek rögtön politikai tőkét is kovácsolni ebből, hogy így az angol és francia gyarmatpolitika is szorosabb kapcsolatba jöhet. Az angol nyilatkozat az arabokkal is igyekszik elhitetni, hogy ez a megoldás az előnyösebb. Az új arab állam majd 2 millió font kölcsönt kap Angliától és állandó szubvenciót az új zsidó államtól. Emellett az arabok szorosabb kapcsolatba teremthetnek a környező arab államokkal: Irakkal, Arábiával, Szudánnal, Jemennel, Szíriával és Egyiptommal és részesei lehetnek az arab szövetségnek is.

Igy papíron csillogó jövőt jósolhatnánk az ősi föld új birodalmának. Hiszen a naboru utáni európai rendezésben oly nagyon „bevált” korridor rendszert is megvalósítottak. Jaffa például arab kikötő marad, korridorral a zsidó országon keresztül. Haifában viszont angol korridor fut át arab területen, nyilván az iraki petróleumhoz fűződő angol érdekek tiszteletbentartása következtében. A kisebbségi jogokat a két állam kölcsönösen garantálja egymásnak s csak úgy mellékesen garantálja az angol vállalatok szerzett jogait és sérthetlenségét is. A legközelebbi öt évben csak tizenkétezer zsidó vándorolhat be az új zsidó országba s az arab államba való bevándorlás egyszer s mindenkorra tilos. Gyönyörű terv, csak egy baj van: a megvalósítása teljesen lehetetlen.

Itt van mindjárt az arab és zsidó lakosság kicserélése. Palesztinában ma 1 millió 350 ezer ember él. Ebből 950.000 arab, 400.000 zsidó. Az új zsidó állam megosztása hozzávetőleges számítás szerint az lenne, hogy 320.000 zsidó és 300.000 arab lakosa lenne. Az angol mandatárius területhez tartozó Jeruzsálemben 76.000 zsidó él. A független arab államnak pedig csak 1250 zsidója lenne. Hogy akarják itt az 1923—24 évi török—görög mintára a lakosság kölcsönös kicserélésével megoldani

MECS LÁSZLÓ:

TAVASZI GYÓNÁS

Tavaszi jött nagy bíboros kalappal, a Nagyhegyre ült, talárja tulipán-piros volt s ragyogott az éjszakában. A béka-kórus zsolozsmázott a földnek minden mocsarában s a bíboros gyóntatni kezdett.

Jöttek az első-áldozók: a hóvirágok, ibolyák hófoltok és zörgő bozót alól gyóntak: kis semmi dolgot, gyerek-lilát s gyerek-fehéret. A bíboros szendén mosolygott s atyásan megáldotta őket.

A somnak arany titka volt s meggyónta arany szirmait, (ébredő erdőn ritka volt) nagy fák jöttek, miket a gondok komollyá tettek, kertek, erdők és gyóntak szirmot, gyóntak lombot. A Tavasz megáldotta őket.

A csipős csalán térdpelet, gyónt csöpp szirmocskát s mérget is levétvén a szegyenlepet. Kenyeret, konkolyt, pipacs-álmot gyóntak őszintén a vetések. A Tavasz mindenkit megáldott. és feloldozta a csalánt is!

Csak Európa ült sötét Kain-szemmel, vihar tulta fel kigyó-haj fedte üstökét s borzalmas bűn-bozótba bújva azon töprengett éjjel-nappal, hogy ölhetné meg Abel-öccsét szebb, jobbik Enjét újra s újra.

Minden meggyónta egyszerűen az életét: a csalogány csodálatos fűtjét, a sün tüskéit, róka rókaságát, a méh szorgalmát és fullánkját, a medve barbár bátorságát s a Tavasz feloldozta őket.

Majd jött az átkozott Kain: vén Európa gyónni jött. Zord jégbilincs volt titka. Ugy jött mint gyász a vigalomb. Kezében béke-olajág volt, zsebében pokolgépes bomba. A bíboros borzongva nézte.

S ő gyónt, gyónt tüskét, bogarat, könyvet, kulturát, gépeket, (csak Krisztust nem, ő kimaradt!) Majd gyónta: béke, népszövetség. A Tavasz fölemelte öklét s csak ennyit szólt: érdekszövetség és megátkozta Európát.

Virradt. A bíboros Tavasz misézni kezdett. A Napot fölemelvén, mint a papok a szent ostyát, megáldoztatta fénnel, ki meggyónt: rétet, erdő s még a farkasba és darázsba is besurrant a fény varázsa.

Elvezetesebb olvasmány el sem képzelhető, mint!

Erdősi Károly:

MUMIÁK ÉS MINARÉTEK

című útleírása.

Egyiptom csodás világa a maga minden varázsával megjelenik e könyvben, amelynek szép illusztrációi csak emelik a könyv értékét és vonzó erejét.

Ara gyönyörű vászonkötésben 200 Lei és portó.

Megrendelhető:
a Magyar Lapok könyvosztályánál.

az új kínos kisebbségi problémát? Honnan vegyen az új zsidó állam 298.750 cserezsidót? Csak úgy találomra ragadtuk ki ezt a problémát s íme a javasolt megoldás: humbug.

Az érdekeltek tiltakoznak. A cionisták látnak ugyan bizonyos előnyöket és tiltakozásuk inkább elvi jelentőségű. Weizmann professzor, a cionista világszövetség elnöke szerint az új zsidóország nem elég nagy a bevándorló zsidóság befogadására s a „Szentírás szerint az Ur nem ezt a kis területet ígerte Izrael fiainak...”. A cionista szervezetek világszerte tiltakoznak, a cionista vezérek nyilatkoznak s az ígéretek megszegésével vádolják az angolokat. Érdekes, hogy a cionizmus álláspontját osztja Lengyelország is, nem valami tulzott filozofizmusból, hanem, mint a Czás megállapítja, Lengyelország gazdasági és szociális helyzetén egyedül a zsidó tömegki-vándorlás segítene, ezt azonban Palesztina föl-osztása megnehezíti s a zsidókérdést nem oldja meg.

Az elkeseredés nagyobb és komolyabb az arabok körében. Az Adifaa tehetségtelen politikának nevezi a javaslatot s fölteszi a kérdést, hogy a sokmilliónyi európai nemzetiségnek miért nem mondja Anglia: vegyétek el a másik földjét és legyetek függetlenek! Az arabok érzik, hogy az új Palesztina-terv ismét csak őket csapja be. Az arabok rájöttek, hogy a háború után a zsidó telepesek a fellahok lába alá húzták ki a talajt. Európából hozott üzleti érzékkel felverték a földek árát, megszedítették a fellah kishérlőket, akik eladták földjeiket, besodródtak az új nagyvárosokba s egy elégedetlen, veszedelmes, forradalmár proletariátust alakítottak ki önmagukból. Ugyanakkor a zsidó konjunktúra a városokba csalta a beduinokat is. Transjordániából Jemenből és a szomszédos arab államokból több mint százezer beduin csempészte be magát a zsidó metropolisokba. Megbomlott az ősi arab társadalmi rend, a patriarchális életformák felborultak s az ősi primitív arab lakosság szembetalálta magát egy vad kapitalista szellemű „hódító” réteggel. Az éhes tömeg megbolygatta a munkapiac egyensúlyát és így vált lehetővé a zsidóság számára a munkaerő szűkeletes kizsákmányolása. — Most a megosztás után Palesztina minden termékeny földje zsidó s arab kézben marad s az araboknak mérhetetlen futóhírnök és sziklás hegyvidék jut. Sodálkozhatunk-e, ha az arab tömegek mozolódnak s az angol taktikázással, az arab linasztiák családi harcainak kijátszásával elsendesített pánarab mozgalom parazsa itt-ott már fellángol?

Az arab tenger ugyan még látszólag hallgat. A kis tüntetések még nem zavarják az angol politika kiszámíthatatlan céljait. De az új Palesztina-terv már végzetes tévedések nagyját hordozza magában. Ki tudja, nem-e ez a lépés, a Földközi helyzet erőviszonyainak megbolygatása okoz-e majd olyan eltulodásot, amelyek a Közelkelet képét megváltoztatják. Ki tudja, nem ez a „megoldás” okoz-e majd, hogy a zsidó állam ábrándja szerencséslik s az ígéretek földjéből a zsidóság számára nem marad más, mint szép, de soha el nem érhető ígért...

Modern Ikarosok

Egy hét telt el azóta, hogy Earhart Ameliát, az Oceán-repülés női hőseit, akinek a Csöndes-océán hajjai feletti halálküzdelmét egy egész világ szorongó szívdobogása kísérte, — az amerikai hatóságok hivatalosan is halottnak nyilvánították. Ezzel immár bevonult ő is abba a dicsőséges galériába, amelybe Ikarostól kezdve, sok évtizeden át oly hosszú sora tért meg azoknak a mártír-hősöknek, akik a tudomány, az emberi haladás, az eszme szolgálatában áldozták fel életüket. Néma hódolatunk legyen az övék.

Most azonban nem róluk akarunk beszélni, a hősi halottakról. Beszéljünk ma arról, aki huszonnyolc esztendővel ezelőtt, az akkori világ údrivalgása és örömmujongása között elsőnek repült át a csatornát és ezzel úttörője lett a mai oceánrepülésnek, mint ahogyan Ikaros, az ő viasszal fölragasztott szárnyaival úttörője volt magának a repülés gondolatának.

Emlékezzünk ma Blériotról.

Huszonnyolc évvel ezelőtt, 1909 július 25-én indult el Blériot egyfedeles gépével Franciaországból, hogy meghódítsa a Csatornát.

Huszonnyolc évvel ezelőtt a csatorna legyőzése éppen olyan problémája volt a világnak, mint ma az oceánrepülés. Merész, veszedelmes vállalkozás, súlyos feladat ember és gép számára egyaránt.

A Daily Mail akkoriban egy ezer fontos pályadíjat tűzött ki annak számára, aki az európai szárazföldről kiindulva elsőnek szeli át repülőgéppel a Csatornát. A franciák, akik abban az időben végezték első útas-repülő kísérleteiket, — két úttal hosszabb útat megtenni már szenzációszámra ment abban az időben! — azonnal hatalmas edzésbe kezdtek. Blériot a maga 22 PS. motorerősségű monoplánján (amit ma egyfedelűnek neveznek) gyakorolt, míg versenybeli ellenfelei többnyire 50 PS., vagy még nagyobb motorerősségű gépekkel dolgoztak. Blériot legfőbb ellenfeleként Latham számított, annál is inkább, mivel ő a maga Antoinette-egyfedelűjével már több szép repülést végzett s órákhosszat a levegőben maradt, ami abban az időben általános és érthető feltűnést, jóleső izgalmat keltett. Azonban akkor már Blériot is több, csodálatos teljesítményt mutatott fel: egy 14 kilométeres repülő-utat tett Toury és Artois s egy 40 kilométeres Étampes és Orleans között.

Az akkori francia iskola egy- és kétfede-

lesei a valóságban hatalmas mádrhoz hasonlítottak, amint szárnyaikat büszkén és öntudatosan nekifeszítették a magasan kéklő levegőnek. Kabinokról abban az időben még szó sem volt. A repülő úgyszólván a levegőben lebegett keskeny, kezdetleges ülőhelyén, lábai vékony gépének nyugodtak; repülőöltözetet akkor még nem ismertek, egyszerű sportruhával kellett megelégedni.

Általában Latham-ot hitték a verseny leendő győztesének. Ez a várakozás azonban nem vált be. Lathamnak már az első kísérlete sem járt eredménnyel. A Csatorna kellős közepén, Anglia és Franciaország között, gépének motorja felmondotta a szolgálatot. Egy vadásztorpedó mentette ki a hullámok közül.

Másodszori kísérlete is sikertelenül végződött. Ezúttal az angol parttól mintegy két mérföldnyire kellett leszállnia s most is az utolsó pillanatban mentették ki.

A kitűzött pályadíjat Blériot nyerte meg, aki 22 PS. motorerősségű egyfedelű gépével, ragyogó teljesítménnyel legyőzte a Csatornát, s odaát, a túlsó parton, győztes hadvezért megillető lelkesedéssel és ajongással ünnepelték.

Ennek éppen ma van huszonnyolc esztendője.

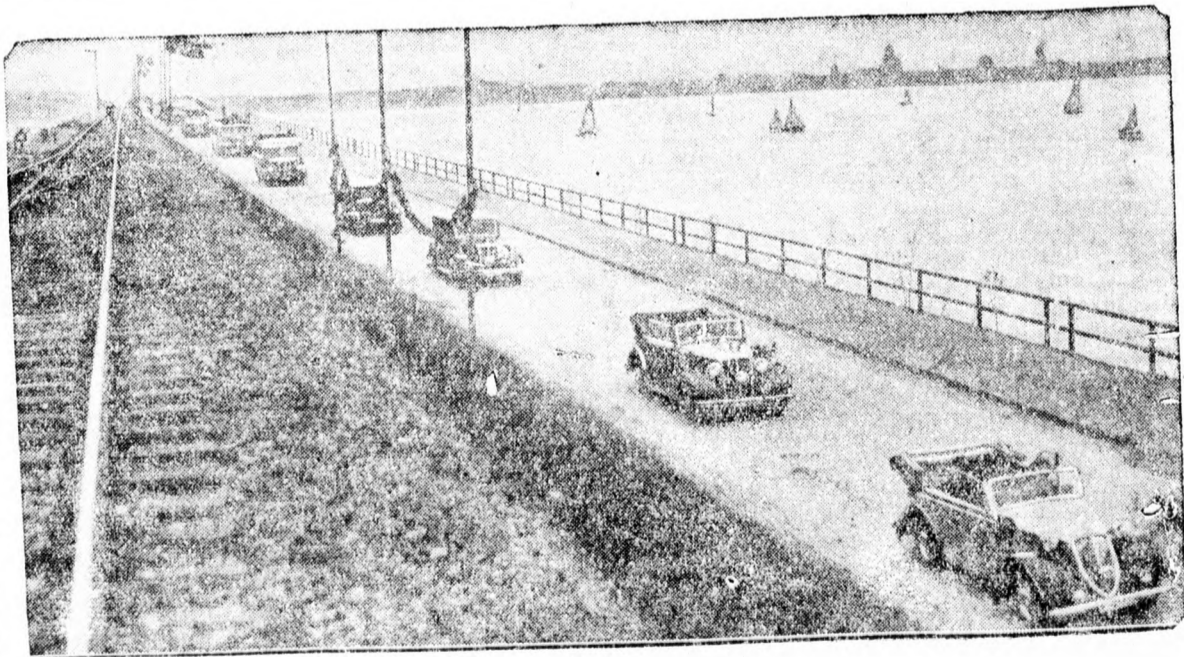
Nem kerek szám, nem úgynevezett jubileum. A tulajdonképpeni jubileumot, a huszonöt éves fordulózt ezelőtt három évvel ünnepelték Londonban, amikor Blériot Coudos és Rossi, a híres francia oceánrepülő kísérletében és az ő oceánjáró gépükön repült a Csatornán át, az angol fővárosba, hogy az egykori diadalmas út emlékére rendezett ünnepségeken résztvegyen.

Am az ilyen hangos és világraszóló jubileumi ünnepségektől függetlenül is szabad, néha megemlékeznünk csendben, mindössze egy szerény kis ujságcikk keretében — az úttörőkről, akik nem a civilizáció megőlésére szolgáló felfedezések terén értékesítették tudásukat, emberi kiválóságukat, hanem a haladást, a fejlődést s az emberi fölemelkedést szolgálták.

Hogy azóta a repülést öldöklő harcok szolgálatába állították s a repülőgépeket bombavetésre, világvárosok mérges gázakkal való gyors elpusztítására és ellenséges hadállások felderítésére használják fel, — nem az ő hibájuk.

Éppenúgy nem a Blérioté, mint ahogyan nem az Ikarosé.

Ők bizonyára nem így gondolták.
(F. V.)

Vasut- gépkocsi és vitorlás.

ezek a nyári utazások örömei. Képünk Németország egyik tengerparti műtjéről készült, amelyen vasut, gépkocsi és gyalogos ember egyformán akadálytalanul közlekedhetik.

A Tábornok is felsül néha

(IX. cikk.)

(Utijegyzé.)

Windischgarsten, 1937 július.

Fordított világot élünk. A kedvünk napról-napra nő. Az étvágunk is. A pénzünk pedig rohamosan fogy.

Badgasteinban csak a kirakatokat bámuljuk meg. Meg az előkelő hotelek éttermeit. Bemennit, enni, valamit venni? ... Erre nincs megfelelő módunk.

Még szerencse, hogy az utolsó állomás-helyünkön egy külső friss sertéshúst vásároltunk. Micsoda zsiványpecsenye lesz ebből néhány óra múlva! ... Már a gondolatára is öszszefut minden szegényes nyúl a szánkban. Sürgetjük is váltig a Nagyurat, hogy elég volt a nézelődésből: siessünk ki a határba — ebédelni. Nem hajlik a szavunkra. — Bámuljátok ki magatokat, parasztok! — utasít rendre bennünket szokott kedélyes modorával és katonás rövidséggel. — Ugyse láttatok még ilyen előkelő csodát, amióta a világon vagytok! ... Es nem is láttok, ahogy én ismerlek benneteket.

Mit tehetünk egyebet. Bámuljuk tovább a város szépségeit és előkelő idegenek félmeztelen csúfságait. Szó nélkül. Korgó gyomorral, mert a delet már régen elharangozták a városka egyetlen kis kápolnájában. Az üzletek bezártak. A nap éget. Az előkelő idegenek sorra eltűnődöznek az utcáról. Betérnek a fényes éttermekbe vagy hazamennek a gyönyörű viládba — ebédelni.

Gyula sofőr kétszer is megbúgatja bánatosan az autójukot, hogy hagyjuk ott már a pompás víz esését! Tud ő ennél egy sokkalta bübbösabb helyet, — öt-hat kilométernyire innen, három csörgedező hegyi patak partján. Ahol le lehet telepedni a fűbe. Tüzet is lehet rakni. És meg lehet tölteni a levegőt a nyárson sercegő finom húsfalatok kábító illatával...

Kétszer se kell bennünket invitálni. Félóra múlva már ott hasalunk a domboldalon, — 4-5 kilométernyire a várostól: a tűz körül. Néhány lépésnyire az országúttól, ahol a tovarohanó idegenek megállnak egy pillanatra. Nem tudnak szólni a csodálkozástól: hogy itt, a világhírű fürdőhely közvetlen közelében, eleven ázsiai betyárok zsivány módra sütögetik nyársra húzott pecsenyéjüket, szabad tűz mellett...

Már tudnillik, aki sütögeti. Én megelőztem az út-ott lehulló, korán megsült darabkák elfogyasztásával. A Nagyúr se strapálja magát. A sütés élvezetét átengedjük másoknak. Elsősorban Gyulának és a Tábornoknak. Akik négy óra múlva is ott hasalnak és pirulnak a tűz mellett s csak a nyálukat nyelik nagy lelki-gyönyörűségükben, melyet a pecsenyesütés élvezete nyújt nekik.

Windischgarstenben három helyen is megpróbáltunk olcsó lakást szerezni, de nem sikerült. Két schillingnél olcsóbb ágy nem kapható.

— Ma este nem vacsorázunk. — adja ki a parancsot a Nagyúr. — Mindenki ehetik a hazából, amennyit akar. De pénzt nem költünk. Sem ételre, sem itallal! Megértettétek, banda?!

Hogy a kísértéstől megszabaduljanak, — néhány falat szálemi és egy pohár víz elfogyasztása után sétálni indulnak — a Bátorral.

Mi a Tábornokkal otthon maradunk. A szálloda szerény vendéglőjében. Nézzük egy darabig egymást nagy lelki megindultsággal s minékutána igen szánjuk egymást és igen szomjasak is vagyunk, — megengedünk egymásnak egy-egy korsó sör.

A sör éppen elfogyott, mire a Nagyúrnék visszaérkeznek. Nem látnak előttünk poharat. Nyugodtan elmennek aludni.

— Igyunk még egy pohárral! — indítványozza a Tábornok.

— Annak öröme — mondok —, hogy ilyen simán megszabadultunk a veszedelemtől. Iszunk még egy korsóval.

Erre már a vendéglős is előkerül. Barátság-

osan helyet kér az asztalunknál. Szívesen fogadjuk, mert az ismerkedés öröme új korsó sör dukál.

A negyedik korsó után már vállát veregeti a Tábornok a vendéglősnek. Kísül, hogy mind a három harteret megjárta az osztrák hadfi. Csak úgy repülnek a Tábornok ajkáról a szebbnél szebb megszólítások: Bester Kamerad... Tapfer Soldat... és így tovább.

Végül megkérdezi az atyafitól:

— Milyen fegyvernemnél szolgált, barátom?

A vendéglős kifeszíti számtalan korsó sörtől dagadó termetes hasát és napoleoni büszkeséggel vágja ki:

— „Sanitéc” voltam, — a háború végéig.

A Tábornoknak torkán akad az ital. Szörnyű megbotránkozással néz a Kameradra. Csak percek múlva egyhül meg és barátságatlanul szűri a szavakat a fogai között:

— Ja! Der Sanitäts war auch ein guter Soldat!

Semmi több. Fizetünk. Köszönünk és aludni térünk mi is. Éjjel után 1 óra van.

Uram Isten, mi lett volna, ha a vendéglősünk történetesen — magyar huszár lett volna! ... Talán még most is ott ülnék a fogadóban. Be kár... be kár!...

Reggel, mire felkelek, a Tábornok már bebarangolta az egész várost.

— Tudok egy olcsó reggeliző helyet, — sugja a fülembe, mikor összetalálkozunk. — Harminc groschenért olyan adag tejet kaphatsz, hogy a felesleg a két száz szélén csorog ki.

— Ide vele! — mondok. — Hol az a csoda-hely?

— Ahol az a két szőke kislány szolgál ki: a sarki vendéglőben.

— Rádadásul még ez is... Már itt se vagyok.

Három perc múlva már bent is ülünk a hús reggeliző teremben. Élvezettel szürcsölöm az édes, langyos tejet. A Tábornok hallgatagon ül mellettem. Szája szélén megmagyarázhatatlan, család mosoly bujkál.

— Igyál még egyet, ha jól esik. Én is ketőt ittam.

Iszom még egy pohárral. Lucullusnak sem volt ennél jobb reggelije.

Fizetek.

— Két pohár tej, két zsemlye.

— Ötven groschen, — számolja ki bájos mosollyal a szőke tündér.

— Összesen?

— Összesen.

A Tábornok rám néz. Valamit nem ért. Kényszeredetten mosolyog. Aztán dühösen fejébe vágja a sapkáját és mint akül nagyon megsértettek, viharosan elsiet.

Én egy-két percig még maradok. Élvezem

Egyháziaknak, művelt világiaknak

A keresztény egyház története (nyolc kötetben)

Szerkesztő: Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal

I. kötet:

Bangha Béla S. J. és Borbély István S. J.

Az ősegyház

II. kötet:

Loschert Kázmér:

Egyházatyák kora

Legnagyobb és legszebb vállalkozása az idei könyvpiacnak: Mindenkinek ismernie kell! — Az egész világ más színben tűnik fel az olvasó előtt, ha megismeri az Egyház történetét. — Válságokon, már-már győzni látszó eretnek ségeken át: a diadal felé! Ez a most megjelent két kötet és megjelenendő hat kötet monda nivalója korunk számára!

Az egész sorozat ára füzve 1500 lei, kötve 2000 lei és portó. Megrendelhető havi 150, (a kötet példányok) havi 200 lei részletre.

Megrendelhető:

a „Magyar Lapok” könyvostályánál.

a jóllakottság boldog érzetét és hálásan gondolok a Tábornokra, aki felhívta a figyelmemet erre a pompás és olcsó reggeliző helyre.

Már egy órája úton vagyunk. A Nagyúrnak és a Bátorral szászor is elmesélem, milyen főúri lakomában volt részem ma reggel. A Tábornok jóvoltából. Aki némán és haragosan ül mellettem, mintha megbátottam volna. Csak délfelé enyhül meg.

— Mi bánt Téged? — kérdezem tőle szemrehányóan.

— Az, hogy te reggeliztél, én meg nem! — zordul el megint haragosan az arca. — Egy darab szálemi ettem száraz kenyérral.

— Hogy lehet az? — mondok. — Hiszen magad ajándottad a helyet és azt mondottad, hogy két pohár tejet te is felhajtottál!

— Fené! Be akartalak csapni. Gyönyörködni akartam elképedésedben, amikor bevasálnak rajtad egy vagy másfél schillinget a két pohár tejért és zsemlyékért. Az ördög gondolta, hogy valóban ilyen olcsó lesz... Így megjártam!...

A Bátor, aki idáig szintén hallgatott, most megszólalt:

— Engem is becsaphattál volna egyikét pohár tej erejéig, Kamerád.

A Tábornok visszanyeri régi rugalmasságát.

— Kuss, mágnás! Ne ártsd magad bele a proletárok dolgába!

A Nagyúr hátranéz. Megrovó tekintettel méri végig a haragos Tábornokot, aki zavarában mit tehetne egyebet: régi jó szokása szerint cigarettára és nótára gyújt.

Előttünk a kies zöld dombhajlatok között Salzburg bontakozik ki új eseményekre, új élvezetekre váró szeméink előtt.

Dr. LÉBER JÁNOS.

Nem kockáztat semmit

és gondjaitól szabadul meg, ha II-ik félévi előfizetési díját augusztus 15-ig rendezi. Ez semmi- be sem kerül előfizetőinknek, hiszen év végéig ugyanis kiegyenlitenék előfizetési díjaikat. Nem jobb, ha már erre sem kell majd gondolniok és az állandó töprengés helyett kíváncsian várják azt a lapszámunkat, amelyikben a pontos előfizetőnk között rendezett ajándék akciónk eredményét közöljük? Mert, akik augusztus 15-ig rendezik a II-ik félévi előfizetési díjat, azok között az alábbi nyereményeket fogjuk kisorsolni:

I-ső díj: Az ősz folyamán megrendezendő olaszországi ut fele költségének megtérítése mellett a nyertes résztvesz gyönyörű utun-

kon. Esetleg az ugyancsak ősszel megrendezendő párizsi uton vesz részt mindössze 4000 lei költségkiszárlás megtérítése ellenében.

II-ik díj: Egy heti nyaralás a Fekete-tenger melletti Constańán, esetleg egy heti nyaralás Episcopesti gyógyfürdőben.

III-ik díj: Egy darab negyedes sorsjegy, négy osztályon keresztüli érvényességgel.

IV-ik nyeremény: Egyéves ingyenes lapkúldés, 1938 január 1-től kezdődőleg.

V-ik nyeremény: 10 nyertes között 1-1 világhírű regény kerül kisorsolásra.

Ne késlekedjék átutalását már most teljesíteni!

Regényírók furcsa elszólásai

*

A regényírók is csak emberek és írás közben nem egyszer a legfurcsább dolgok kerülnek ki a tolluk alól. És pedig nem éppen csak a kiskaliberű, tucatregényírókat éri el ez a sors, hanem bizony megérik a regényírás legnagyobb mataderjaival is, hogy szórakozottságukban olyat találnak írni, ami nagyszerűen mulattatja az irodalmi furcsaságok kedvelőit, de egy cseppet sem használ az írói hírnevnek.

Ilyen furcsaságokra vadászik Albert *Gim* francia író és kutatásainak nevetett eredményeit szorgalmasan közzé is szokta tenni egy francia folyóirat hasábjain.

Egy pár csodabogarat ezek közül mi is gombostűhegyre tűzünk itt.

A nagy regényírók közül a csodabogarak terén a legidősebb *Dumas* adta a legtöbb zsákmányt, ami bámulatosan gyors termelőképessége miatt szinte nem is csoda. De még ő is felülmúlja önmagát a „Királyné nyakláncá” egyik érdekfeszítő jelenetében, ahol a titokzatos idegen így szólal meg az író szerint:

— *Óh! Óh!* — mormogta *Don Manuel portugálul*.

Majdnem hasonló furcsaságot követ el *Balzac* is, midőn a „*Cousine Bette*” egyik helyén így ír:

„A rendőrbiztos szóltanul felelte: — A leány nem örült.”

Ugyancsak *Balzac* egyik regényében annak a személynek, akinek szemei úgy be vannak kötve, hogy *semmi sem láthat*, a következő nehezen keresztülvihető utasítást adhatja:

— Jól vigyázzon, hogy *azonnal megláthassa* minden egyes intésemet!

Még furcsább dolog, ha *Jean Lemoine* egyik elbeszélésében így ír:

„A *vak hannoveri királynak szemlélnie kellett*, miként kebelezik be királyságát *Poroszországba*.”

Vagy amikor *Pouillon* a „*Pecaire*”-ben így ír:

„*Ginibre*, a becsületes *vak*... méla pillantást vet az üres flaskóra.”

Egy másik, meg nem nevezett regényből a következő csodabogarat halászta ki *Gim*:

„*Isidor*, Franciaország nagyrabbinusa, bár egy paralitikus roham *némaságra* kárhuztatta, nem szünetelt meg *szavát felemelni* imáiban az *Urhoz*.”

Nagyon sok elszólás található *Murger* „*Bohéméletében*” is. Ime pár példa:

„Az emberi lény legszebb helyzete azé a férfié, aki műve fölé hajol, hogy saját maga előtt *egyenesen állhasson*.”

„Közelebb léptek egymáshoz és kezükben tartották a *dákót*, hogy jobban hallhassanak.”

Flaubert egyike volt a leggondosabb íróknak, aki folyton csiszolta műveit, de még vele is megésett néhány kellemetlen elszólás. Így például a „*Boward és Peuchet*” c. regényében következőképpen ír le egy miseruhát:

„*Almazöld színű*, liliomokkal gazdagon kihimzett *miscánája égék* volt.”

A híres „*Madame Bovary*”-ban egy helyen az író 75 francot csupa 40 sous darabban számoltat le és elfeledkezik arról, hogy az lehetetlen, mert a kétfrancos pénzdarabokkal nem lehet hiánytalanul 75 francot kifizetni.

Hasonló számtani tévedést követett el *Daudet* is a „*Tartarin de Tarascon*”-ban, amikor ezt írja:

„4000 mezítlás arab szaladt utána: hevesen gesztikuláltak, ész nélkül nevettek és 600.000 fehér fogukat csillogtatták a napfényben.” Ha utána számítunk, minden arabra 150 fog jut, ami még arabnak is sok!

Nem maradhatott ki a sorból *François Coppée* sem, aki a „*le*” és a „*la*” névelők felcserélésével a következő egészen csinos bakkot lőtte:

„A nő *leányai*, két iker között ült, akik közül az egyik *fiu* csakugy, mint a másik, 18 éves volt.”

Ha a nagy írókkal megessnek az efféle té-

Mauriac „Naplója”

Írta: Heszke Béla

A „Napló”, mint irodalmi műfaj, korunk egyik gyakori olvasmánya lett. Nagy írók kedvelt szokása a „napló” formában való megnyilatkozás s a kíváncsiságtól úzótt olvasó szívesen vesz kezébe olyan könyvet, amelyben „intimitásokat”, őszinte vallomásokat és az egyéni felfogás meztelen kifejezését véli megtalálni. Elfelejtí azonban azt, hogy az ilyen vallomások nagyon ritkán őszinték, mert bármennyire „intim” is legyen az a napló, mégis csak közlés céljából írták. Tegyük fel azonban, hogy az író valóban őszinte és jószándéku akart lenni. Még is az író író marad, ha még saját írói arc-képének a megírása a célja és nem tudja megakadályozni, hogy képzelőereje ne űzze a maga könnyed játékát és az egészséges valóság köré ne vonja a valótlanág ködét. Ennek ellenére az irodalmi „napló” még sem veszít az értékéből, mert ha nagy írótól származik, önmagában is már érték. Mauriac „Naplójának” (*Journal* II. Grasset. Paris) második kötete kivétele az előbb vázolt „irodalmi napló” műfajnak. Kivéve néhány fejezetet, az egész könyvben Mauriac nem beszél önmagáról. A „*Figaro*”-ban közölt cikkei és irodalmi tanulmányok vannak benne; az író nem önmagáról beszél itt, hanem önmagán keresztül. A művelt „európeér” nyilatkozik meg és művészi formában, a szilárd alapozottságu józan világnézet és tárgyilagosság hangján nyilvánít véleményt írókról, művekről, művészetéről és politikai eseményekről. Egy tiszta hang ez a könyv korunk zür-zavarában. Az írókról és könyveikről beszélve tisztázní szeretné a kérdést: „Vajjon mi a maradandóbb? Az író személyisége, vagy a könyve? A kettő közül melyik érdekli jobban az utókorot?” Bizonyos gúnnyal állapítja meg, hogy mennyire ritkák a művek, amelyek valóban túléltek íróikat és valóban élnek, mert újra és újra elolvassák őket és nemcsak az irodalomtörténet száraz lapjain élnek, hogy drukkos iskolai feleletek, önképzőköri felolvasástémák, vagy száraz doktori értekezések tárgyai legyenek. Mit olvasnak ma Rousseau-tól leginkább? A „Vallomásokat.” *Voltaire*-

nek a „Levelezése” bizonyult legmaradandóbbnak, mert bennük találunk leginkább felvilágosítást az író egyéniségére és igazi belső életére. *Pascal* mondotta valamikor, hogy „az én, gyűlöletes”. A mai embernek, Mauriac szerint, más a véleménye. Az én érdekli, nagyon érdekli őt, mert a másik ember énye, egyrészt az enyém is. Csak annyiban, hogy a másik én azért vonzó, azért érdekel, mert különbözik az enyémtől. Mauriac ennek a „különbőségnek” a mibenlétét kutatja és néhány íróról adott kitünő jellemzésével szinte rádöbbenti az olvasót azoknak „az ismeretlen életére”. Így születettek a nagyszerű jellemzések *Lawrance*-ról, *Malraux*-ról, *Duhamel*-ről és *Proust*-ról, akit nagy meggyőződéssel véd. Mauriac megfelel *Pierre Hamp*nak is a „Napló”-ban, aki annakidején lesújtó kritikát írt a klassz-szikusokról, mondván, hogy ők a munkáról, a munkásról soha egy szó említést nem tettek.

A „Napló” sok fejezetét józan kiáltáshoz hasonlíthatjuk, amelyet egy mélyen vallásos és meggyőződéses lélek hallat a mai világ kétségbeesett kapálózásának láttára. Kellenek az ilyen hangok a mai nagy hervadásban. Egyetlen hibája ennek a nagyszerű könyvnek az, hogy néhány politikai cikk is van benne. Az nyugodtan kimaradhatott volna, mert az irodalom — irodalom, a politika pedig sajnos ma is politika marad. Ellenben annál szebbek azok a részek, amelyekben Mauriac malagari családi birtokáról ír. Ez a hely, amelyet annyiszor leírt Mauriac a regényeiben, most a „tulajdonos”, a „lakó” szíven keresztül nézve tálul a szemünk elé és annyira szuggesztív erővel írja le, hogy ha valaha megtörténne a magántulajdon eltörlése, ebből a leírásból művészi és egyben valóságos képét kapnák a késői emberek ennek a ténynek a mibenlétéről. Ahogy Mauriac Malagarról ír, eszünkbe jut *E. Jaloux* mondása: „Az emberiség nem polgárok és proletárok osztályából tevődik össze, hanem „tulajdonosok” és „lakók” rendjéből.” Mauriac új könyve kitünő olvasmány.

vedések, a kisebbeknél nem is szabad azokat rossznéven vennünk. És *Gim* jóízű bumorral mutat rá azokra a csodabogarakra, amelyek tudatlanságból erednek. Ilyenekre sok alkalmat adott az íróknak. — akik úgy látszik, nem mind járatosak a művészetek terén. — a *milói Vénusz*. Az egyik író például azt hiszi, hogy *Milo* a szobor készítője: „művész, akinek dicsősége túléli a századokat!” — pedig *Milo* a szobor lelőhelye. Még furcsább és vaskosabb tévedés, mikor a *csonka szobor karjai és kezei* hasonlatok alapjául szolgálnak. Így például *Amadée Bast* írja: „Kezére, amely fehér és puha volt, mint a *milói Vénuszé*, tiszteletteljes csókot nyemett.” Vagy *Jules de Casty*ne: „Fel-emelte fehér karját, mely olyan formás volt, mint a *milói Vénuszé* és ragyogott, mint a márvány.”

Különbö ez az utóbbi író azt is megteszi, hogy egyik regényében „elsáppaszt” egy néget, ami ugyancsak nehéz dolog lehet. Nemkülönböben ritka mutatvány lehet az is, melylyel *Charles Mérouvel* hősnőjének karezsuságát akarja illusztrálni: „*Egy férfikéz tiz ujjal átfoghatta volna*.”

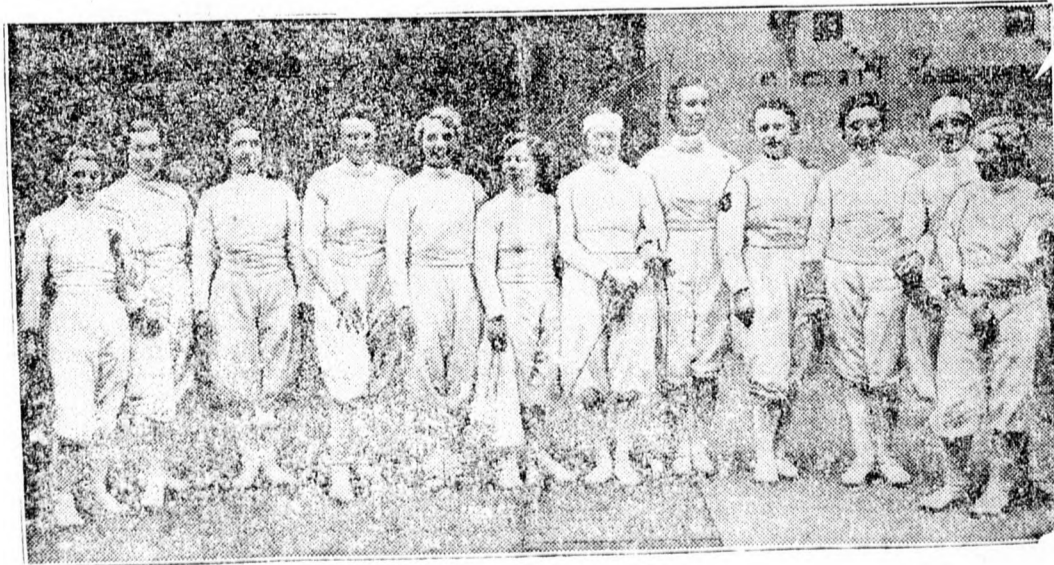
Ismeretlen szerzőktől idézzük még a következő szóvirágokat:

„*Dániel nem felelt*; ez volt az első alkalom, hogy így beszélt atyjához.”

„*Horkoltak, ahogy „csak a tiszta szivek horkolhatnak*.”

„*Hetven éves volt és kétszer annyinak látszott*.”

Ez a néhány példa talán szemléltetőleg bemutatja, hogy az írás világában is „Mindenki érhet baleset!”... (f.)

A vivás világbajnokokai.

Párizsban megrendezték a törvívás világbajnokságát. Képünkön balról a hat német versenyző bajnoknő a törrel kezében látható, nőiől jobbfelé a hat angol bajnoknő áll.

Hogyan áll a romániai filmgyártás ügye 1937 nyarán?

Bucuresti, július hó.

Csodálkozni lehet azon, hogy egy ilyen gazdag országban, mint Románia, ahol annyi kétes értékű üzletre jut milliós összegeket kockára tevő vállalkozó, nem akadt még pénzember, vagy nagyobb tőkecsoport, hogy a román film gyártásával komoly kísérletet tegyen. Végtére is már maga Románia nagy fogyasztási terület s a román színészek és östehetségek között bizonyára lehet sok olyan filmjártatót összeválogatni, akik némi erőfeszítéssel, vagy idegen segítséggel megbírkoznának a francia, esetleg az olasz változatokkal is. Vezető szakférfiakat találni pedig nem nehéz manapság... különben is kétségtelen, hogy nem emberanyagon múlik a dolog, hiszen van egy kitűnő román közmondás, amit nem lehet egyszerűen alkalmazni az élet minden területén: Béka akad, csak tócsa legyen.

Az első román hangosfilm

Nos hát ennek a tócsának az előállítására nem vállalkozott még eddig komoly tőkés, vagy tőkecsoport Romániában. De kicsi kezdeményezők voltak már. Örökké nagy terveket szövö éhenkórászok, regényes hajlamú filmrajongók, pályájukról elhalandozó újságírók, vagy képzőművészek, a filmszakmába külföldön belezlelt ifjú óriások, állástalan, törekvő színészek és merész szélhámosok olykor egyenként, de néha együttesen sokat szaladgáltak, mesterkedtek, sőt dolgoztak már és igyekeztek pénzembereket fogni a román film megteremtésére, de nem vették túl a hősi kínkodásokon, amelyek néhány jóhiszemű embertől aránytalan munka- és pénzáradékot követeltek, másokat juttattak egy-két hónapi anyagi felfrissítéshez, a közönség azonban csak egy ízben vehetett észre valami szemmel látható és füllel hallható eredményt, mikor — három évvel ezelőtt — az osztálysorsjátékok igazgatóságának támogatásával egy Argani Iuliu nevű mérnök produkciójában, Stroe és Vasilache bucurestii komikusok főszereplésével megcsinálták a Bing-Beng című reklám-filmet, amely mulatságos jelenetekben azt meséli el, hogy két jókedvű, ninestelen siheder miképpen nyerte meg a főnyereményt.

Lehet, hogy túlságosan kilátszott a lóláb ebből a reklámfilmből, de más technikai és művészeti okai is lehettek, hogy a Bing-Bengnek különösebb sikere nem volt. S ez évekre elkedvetlenítette azokat, akik akár hitte, akár anyagi számíttással, akár szélhámoskodásból a román film életrehívásán munkálkodtak.

Azzal vígasztalták ezek magukat a csalódások és sikertelenségek után, hogy Románia nem alkalmas terület a filmkészítésre; hogy egy román film kikölesönzéséből legfeljebb egy millió kétszáz ezer leit lehet behozni, ami a legmótosabb esetet számítva is túlságosan kicsiny összegnek látszik; hogy a román színészyanyag nem elég kiforrott, ami talán túlzott állítás annak ellenére, hogy a legtöbb román színpad ma is kedvelt teátrális játékmódora csakugyan nem való vászonra még; és végül felhozták a kudarc mentességül, hogy a román vidéki közönség nem úz olyan színész-kultuszt, amilyent például Magyarországon a színházi lapok kifejlesztettek s amely a fővárosi színészek által megjátszott filmeknek nagyobb keletdőséget és látogatottságot biztosítana. E legutóbbi érvben lehet ugyan valami igazság, de hiszen éppen a filmmel és annak segédeszközeivel bizonyára könnyen lehet a vidéken kedvezőbb légkört teremteni a bucurestii színművészek számára.

Minden balsiker és a komoly magánkezdemenyezés minden hiánya ellenére is egyre erő-

teljesebben mutatkozik a román filmgyártás szükséglete. Román közművelődési kérdés ez, de amellet gazdasági is, mert filmekért érhetőleg rengeteg pénz vándorol külföldre, aminek legalább egy részét bent lehetne tartani az országban a hazai filmipar fellendülése, versenyképessége esetén. Aztán tekintélykérdés is ez, mert hiszen Romániánál kisebb és szegényebb országok is egyre jobban nekilendülő és nemzeti propagandacélok szolgálatára is alkalmas filmiparral rendelkeznek ma már. Csak Magyarországra utalunk itt, amelynek filmtermékei hovatovább felveszik a versenyt a nagy nyugati népek gyártmányaival.

Gyarapszik a filmalap

Román kormánykörök nem is hagyták ezt az ügyet figyelmen kívül. Mavrodí volt miniszterelnökségi alminiszter 1934-ben filmalapot létesített s korán bevezetett életének ez volt a legmaradandóbb műve. Az alap elég gyorsan gyűlt azokból az egy leiekből, amelyeket minden mozilátogató minden belépőjegy után fizetni köteles. De ez a gyarapodás nem volt izgalmaktól és viszontagságoktól mentes. De — mint ahogy ez már országunk közéletében szokásos —, az ellenzéki lapok és pártok, alig egy évvel a filmalap létesítése után, meggyanusították az alap akkori kezelőjét, Titeanu volt alminisztert, aki mosakodó nyilatkozatot is tett, mondván, hogy nem felel meg a valóságnak az állítás, amely szerint a filmalap el-sikkadt volna az ő kezén, hiszen az egy esztendő alatt 23 millió leire szaporodott, ami meg is van az utolsó baniig...

A szakértők, igaz, akkor nem elégedtek meg ezzel a kijelentéssel, mert pontos kimutatások voltak arról, hogy a kérdéses esztendőben 44 millió mozijegyet adtak el, ami egyszerű mennyiségtani számítással valamivel nagyobb összeget eredményez, de azért a sajtótámadások mégis elcsendesedtek, főként talán azért, mert Titeanu a kormányból távozni volt kénytelen, lehetséges, hogy részben a filmalapban rejlő okok miatt...

A filmalap új kezekbe jutva még jobban kezdett gyarapodni. Most az Oficiul National de Turizm intézményébe van bekebelezve, amelynek vezetője tudvalevőleg Sergiu Dumitriu belügyi államtitkár. Ertesülésünk szerint 100 millió felül van már az összeg, amely egykor hivatva lesz arra, hogy a román filmgyártás alapjait megvesse. Már azt is tudják, hogy az első műterem a festői szépségű Sna-

Organizația Națională Română de Voiaj și Turism „EUROPA”

București, Str. Doamnei 1. Tel.: 3.9572

központi irodája ajánlja az alábbi furdótelepeken teljes kurtát kedvező árak és kifogástalan feltételek mellett.

CARMEN-SYLVA—MOVILA

a Movilá és a Furdó-szállodában

TEKIRGHIOI-ban

a Stefani villában

SOVATA-furdón

minden komforttal berendezett szállodában és villában.

TUSNAD furdón elsőrendű villákban.

BUZIASON a Grand Hotelben, stb.

Felvilágosításokat nyújt, ingyen prospektust küld és jelentkezéseket elfogad

az Organizația Națională Română de Voiaj și Turism „EUROPA”

és annak az országban lévő összes fiókjai, így

Oradeán: EUROPA BANCA DACIA,

Bulevardul Regele Ferdinand 9.

govban fog felépülni, amelynek környéke szép, regényes természetfelvelekre is bő és változatos lehetőséget nyújt.

De addig is, amíg a nagyarányú terv megvalósulhat, mutat fel a filmalap, illetve a turisztikai hivatal vezetősége szerény, de biztató eredményeket. A cél nyilvánvalólag az, hogy a komoly filmgyártás megkezdésekor már meg legyenek a technikai berendezések keretei s álljanak rendelkezésre képzett román szakemberek a nemzeti munkavédelem elvének megfelelőleg. Vettek azért négy drága felvevőgépet, amelyek közül egy külső felvelekre alkalmas és gépkocsira is szerelhető. Azonkívül alkalmaztak egy francia hangmérnököt és egy ugyancsak francia operatort 6—8 hónapi szerződéssel és egyenként negyvenzer leit havi fizetéssel, akik mellé két többé-kevésbé fajromán fiatalembert osztottak be, hogy a felvevőgép kezelését és általában a hangos felvelel minden csinyját-binját megtanulják a magas fizetésű franciáktól. Tanonképzés közben körülbelül két-három hetekint készítenek egy román hangos híradót, amely látványosságával, hibátlan kidolgozásával a legfelfokozottabb igényeket is kielégítheti.

Új vállalkozó jelentkezik

Mialatt a hivatalos körök a fentebb elbeszélte módon nagy takarékoskossággal és körültekintéssel készülődnek a román filmipar megteremtésére, két hónappal ezelőtt megint akadtak magánemberek, akik szerényebb eszközökkel, de bátran, sőt vakmerőn nekivágtak a nagy feladatnak. Nem az első román hangosfilm előállítója, Argani Iuliu mérnök, az új kezdeményező... Ő azóta elpártolt a filmszakmától és legutóbb a halálsugarak felfedezésének világraszóló hírért robbantotta ki... A legfrissebb kezdeményező egy Berger Manó nevű volt aradi filmkölesző, aki annak idején belekeveredett a Müller-féle 30 milliós vasúti panamába, amelynek egyik hőse. Fofoiu pénztáros, erkölcsi macskajában öngyilkossági kísérletet követett el.

Berger Manó akkor hat hónapot kapott s miután becsületesen leülte a magáét, a szövetségügyi szakmára tért át. Mint látjuk a filmipar hőskorában tág és változatos szakmai területeken szövdnek az események. Posztóügynökségtől az alminiszteri széken át a halálsugarfelfaltató laboratóriumáig és még tovább...

Nos ez a Berger Manó ügynökölés közben ráakadt Bucurestiben Mary Kidre, a néma film egykori szöke csillagára, akit a dúsgazdag Don úr, Eforia-furdó liberális polgármestere vett feleségül és aki úgy látszik nem mondott le még a filmművészeti pályafutásról. Csak a színészbecsvágy lappangó ördögének lehet betudni, hogy Berger Manónak sikerült rábeszél-

OTTHON

Ha tiz szoba, ha száz szoba,
Ha rongyos kicsi ház, —
Ha négy gerendán zsutfödél,
Akkor is kincsekkel fölér,
Hogy benne néhány hü szív ránk vigyáz.

Ha földbe vajt, ha vizre vont,
Ha felhőkarcoló,
Ha hiányzik a féltető,
Oh, akkor is mily érthető,
Hogy minden ember érte harcoló.

A szív, a lélek vágya ez,
Találni egy odut,
Mely rejt, szeret, véd, átölel,
Ahol az ember párra lel,
S hol élte végén elpihenni tud.

TÓTH LENKE

* Ha gyomrát elrontotta, azonnal igyék egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez az emésztőcsatorna tartalmát gyorsan feloldja és biztosan levezeti, a bélműködést elrendezi, az anyagcserét fokozza és friss közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

nie Mary Kidet, bírja reá férjét, fektessen be tekintélyesebb összeget egy filmvállalatba. A dúsgazdag bojár egy tiszteletreméltó, előkelő kézműveltséggel két milliót áldozott a nemes célra, ami elég buzdítás volt néhány kisebb pénzű embernek is arra, hogy az üzletbe bekapcsolódják.

De állítólag az egész vállalkozásnak nem volt több mint négy milliója.

A százhuszas tempó

Ezzel merészen nekiindultak a kezdeményezők. Kibérelték az Eintracht nevű báli és színházi helyiséget műteremnek s azt megfelelően átalakították. Harminc reflektort állítottak be, amely munkát a budapesti Kovács-Faludi filmtechnikai cég bucureştibe lehozott szakértőjének vezetése alatt végezték el. Szerződtek egy párizsi hangmérnököt, kerítettek egy hangos felvevőgépet, ami szintén párizsi kölcsönzés, bekapcsoltak a munkába egy nem éppen hírneves budapesti rendezőt, néhány ugyancsak budapesti technikai szakembert, még darabot is a magyar fővárosból szereztek: a Százhuszas tempó című remekművet vásárolták meg, amit egy jőnévű román író filmesít, illetve lokalizál és amennyire erejük engedte, nagy gondnal összeállították a színészyangot. Ugy látszik azonban, nem sikerült csupa elsőrendű erőket szerződtetniük, erre már abból is következtetni lehet, hogy a filmársulatban két bucureştii facér fogász is szerepel... De viszont annak rendje és módja szerint csinos görli-sort is beállított a darabba a rendező, amihez Bucureştii legszebb lábformájú fiatal leányait szerződtették. Újsághirdetésre jelentkezett, nagyratörő hölgyek tánc- és lábvizsgája alapján.

Már két hónapja folytatja a filmgyártótársaság lázas tevékenységét. A próbafelvételeket le is pergették már s állítólag egészen jól sikerültek. A végleges felvételek elkészítését a közeli napokban kezdik meg s a rendezők és vállalkozók bizakodása és reménykedése szerint a Pathé Nathan filmkölcsönző cég rövidesen rendelkezésre bocsájthatja a küzdelmesen összehozott filmet, amelynek címe románul „A másodemeleti hölgy” lesz és amelynek fő női szerepét Maria Don asszony fogja játszani.

Maria Don asszony — ezen a néven fog szerepelni az egykori Mary Kid, mert eredeti, idegen hangzású művész neve nemzeti munkavédelmi okokból titok.

JÁVOR BÉLA.

Felvétel a ferences papnövendékek közé

A Szent Ferenc-reng tagjai lelkipáztorkodással, külső és belső missziók, lelkipáztorkodatok tartásával és tanítással foglalkoznak. Aki hivatást érez mindezen foglalkozásra és a jó Istennek akarja szentelni magát, jelentkezhet felvételre.

A Kollégium Szeráfikumba, a Rend belső intézetébe, lehet kérvényezni a gimnázium bármelyik osztályába (I—VIII.)

Egyenesen az újoncok közé felvételt nyernek, akik a gimnázium VIII. osztályát elvégezték. Szükséges okmányok ezek: 1. Keresztlevél; 2. bérmentési bizonyítvány; 3. születési kivonat a polgári anyakönyvi havataltól; 4. állampolgársági bizonyítvány; 5. erkölcsi bizonyítvány a lelkészről külön lezárt borítékban; 6. orvosi bizonyítvány, különös tekintettel a szemek, fogak és tüdő egészségi állapotára; 7. iskolai bizonyítvány; 8. szülői beleegyezés, melyben az is ki van tüntetve, hogy a szülők szerzetbe vonult gyermeküktől, vagy a szerzettől, anyagi támogatást nem várnak. Pályázni óhajtok küldjék be kérésüket legkésőbb július 31-ig ezen címre: Ferences Tartományfőnökség, Cluj, Str. Franciscanilor 1.

Asszonyok dolga

Paradicsom és paprika

Talán mindkettőről megállapíthatjuk, hogy divatba jöttek. Külföldön már évek óta esznek nyers paradicsomot, nálunk csak most kezd elterjedni nyersen és sültve való fogyasztása, mert mindíg többet jönnek rá kitűnő ízére. Itt mindigart megemlítem, hogy abban az esetben, ha a salátának elkészített nyers paradicsom kevésbé ízlenék a családnak, akkor próbálkozzunk meg a paradicsomnak majonézzel való elkészítésével és így feltétlenül jobban fog ízleni a szokatlan nyers paradicsomiz.

A zöldpaprikát talán mindenki kedveli. De amióta Szentgyörgyi egyetemi tanár rámutatott példátlan vitamintartalmára, most már tudatosan esszük, ami azonban semmit sem rontott népszerűségén. Érdekes, hogy a zöldpaprika az egész világon elterjedt és a botanika spanyol borsnak nevezi, tehát nem árt egy kis magyar félmjelzés. A curry, a híres indiai fűszer is paprikaféle, Amerikában ötvenféle vadon tenyészített fajta ismernek. Már Kolumbusz Kristóf egyik útítársa, Chianca orvos is felemlíti. Nem véletlen, hogy a szegedi paprika a

legjobb, mert környékén fekvő speciális humusza a legjobb talaja. Az öntözött paprikaföldek, mégpedig a húsos legjobb fajtából, hatalmas területeket foglalnak el Szeged környékén és természetük mind fontosabb lesz. A primőr paprika zöld, kissé fűzű, ha hegyes, akkor nagyon erős, csipős. Később egészen különlegesen finom aromájú fajták érnek be, amelyek közül egy haragoszöld és nagyon húsos fajta, a nyers fogyasztásra a legelvezetesebb. Ha paprikasalátát készítünk, akkor kissé langyos ecetes öntettel különlegesen finom lesz, ajánlok közé néhány hagyományok is. Készítsük el pár órával a fogyasztása előtt, ami javára fog szolgálni.

A paradicsom és paprika magyaros és közkedvelt találkozása a „lecsó”-ban csúcsosodik ki. A lecsó készítésének igen sok változata van.

Vegyük sorra ezeket, akkor mindenki kiválaszthatja magának a számára legrokonzenebbet.

Lecsó hús nélkül. Duplaannyi zöldpaprikát veszünk súlyban, mint paradicsomot. A zöldpaprikát megmossuk, magját megfosztjuk és vékony karikákra vágjuk. Vöröshagymát karikákra vágunk és zsírban pároljuk. Ha már kissé fonyadt ráteszük a zöldpaprikát, piros paprikát hintünk rá, megsózzuk, ráfacsarjuk víz helyett az egyik nagy paradicsom levét, lefedjük és így majdnem készre pároljuk. Ha majdnem elkészült, ráteszük a megmosott és széjjeltépett paradicsomot, lefedjük és ha a paradicsom megfőtt, elkészült az étel.

Leggyakoribb változata, hogy pár perccel a tálalás előtt karikára vágott szárazkolbászt vegyünk közébe.

Ha a paradicsomot ráteszük a lecsóra, az adaghoz képest kevés rizst is teszünk reá, ami alatt a lecsó tapilább lesz és kevésbé leveses.

Lerakott lecsó. Fél kg finom rizst vízen szemesre párolunk. 5 darab szép zöldpaprikát megtisztítva, sziron kevés vízzel puhára párolunk. Negyedkiló paradicsom héját lehúzzuk, felszeleljük és besózzuk. Tűzálló edényt zsírral kikentünk, aljára egy sor rizst rakunk, rá paprikát fektetünk, arra rizst, majd paradicsomot és így tovább sorjában. Negyedóra a sütőbe tesszük, aztán megöntözzük tejjel és 10 percre a sütőbe tesszük. Közben sertéskarajt vagy slusszeleteket hirtelen sütünk mindkét oldalukon, a lecsó tetejét megrakjuk a sült hússzeletekkel, azokra is tejjel öntünk és 10 pernyi sütés után tálaljuk a tűzálló tálban. Melléje salátafélét tálalunk. Véndégvacsorának is kitűnő. Egyszerűbb változata. Rizseshtűst készítünk, rétegesen lerakjuk a tűzálló tálba, párolt zöldpaprikával és paradicsommal. Leöntjük tejjel és félórát sütjük.

Rántott paradicsom. Kemény, szép paradicsomot megmossuk, azt éles késsel újjnyi vastag szeletekre vágjuk és lisztben azonnal megforgatjuk, majd sózott, elhabart egész tojásban, zsemlyemorzsában és forró zsírban megsütjük. Adhatunk tartarmártást melléje.

Finom hideg töltött paradicsom. 10 egyforma szép paradicsomnak a hátyját lehúzzuk, kettévágjuk, a magokat kinyomkodjuk. Kisebb libamájat sütünk, ha kihűlt, apró kockákra vágjuk. Vágunk még hozzá két főtt burgonyát, egy almát, egy kovászos uborkát. Mindezt összevegyítjük tejszínes majonézzel, kevés sóval és megtöltjük vele a fél paradicsomokat. Melléje majonéz mártást adunk. Majonéz mártás: 3 nyerstojás sárgáját kevés sóval és citromlével, fél kg olajjal lassan sűrűre keverjük. Felverünk 3 deci tejszint és lassan belekeverjük a kész majonézbe. Ezzel vegyítjük el a töltelékkel és azt adjuk melléje. Finom tartarmártás úgy készül belőle, hogy teszünk hozzá fél deci tejjel, kevés cukrot, 2 evőkanal mustárt és fél deci fehér bort. A töltött paradicsommal hideg sültet körítünk és akkor bőven van mártásunk mindkettőhöz.

A zöldpaprika nyersen, különösen kirándulásokra és hideg vacsorákra új módon alkalmazható. Kirándulásra kimagozzuk és megtöltjük pástétommal vagy körözöttel, amely ezáltal fűszeres és élvezetes marad. Hideg vacsorához franciasalátával töltjük és két órára jégbe állítjuk. Hosszában kettévágva üvegtálon tálaljuk.

Töltött paradicsom. Egyforma almaparadicsomokat veszünk és azokat kissé kivájjuk. Vajazott tűzálló tálba szorosan egymasmellé rakjuk és 10 percre a sütőbe helyezzük. Ezután mind-egyikbe kevés vajat teszünk és fél-fél tojást teszünk közéjükbe, a tojás tetejét megsózzuk. Visszahelyezzük a sütőbe és készre sütjük.

Zöldségzendvicsek. A nyár rendkívül kedvez a zöldségzendvicseknek, amelyek sör mellé újszerű nyári vacsorát adnak. Vaj helyett majonézzel kenjük meg (lásd fent a majonézalapot, tejszín nélkül) a zsemlye- vagy barna kenyérszeleteket és rárakunk: főtt zöldborsót, spárgát, zöldbabot, nyersen pedig paradicsomkarikákat és zöldpaprikát, nyersen vagy kovászolt uborkaszeleteket. Utána hideg helyen kenjük meg felolvasztott aszpikkal. Ecettel kenünk, ha megszáradt, megegyszer kenjük. A zendvicset tojáskarikával tehetjük változatosabbá.

Fálp Margit.

Fekete-fehér a nyári divat.

Ez a két szín dominál a nyári ruhákon és kalapokon is. Képünk ilyen ruha- és kalapkombinációról készült.

Schili Béla riportja

ELADÓ KASTÉLY...

Régi romantikus kastélyok varázsa a lapok apróhirdetéséig. — Sorra gazdát cserélnek nagynevű családok ősi hajlékai. — Villámtempó, rablófosztotta kápolna az uradalmi parkban

Feltörték Szende Béla volt honvédelmi miniszter kriptáját és koporsóját

Timișoara. Saját tud. Kastély... Valami különös varázsa volt a szónak, már gyermekkorunkban. A meséből ismertük ezt a szót is akár csak a kacsalábon forgó várat. Fényes termeit diákkorunkban is bejárta képzeletünk, eléggé gondoskodtak róla a legények. „Elátkozott” kastélyok titokzatos zeg-zuga, romantikája elérhetetlen világnak tűnt s a színpadra hozott kastélytermek sokszor kopottas díszleteit is megannyozta szemünkben valami nagy varázs. Azóta — de nagyot fordult a világ! Régi kastélyok, régi története valami egészen újszerű „romantika” fejezeteivel bővült. Bankadosság, földosztás, ki nem egyensúlyozható terhek: s a banati kastélyok nagyrészt gazdát cseréltek, vagy eltűntek a föld színéről. Új kezekbe kerültek régi, nagynevű családok ősi hajlékai s a káprázatos varázst az a mai „romantika” hétköznapivá vetkőztette. Ma

már: a butorozott szobák, házmesteri állások, zongorák és tyukketrecek, a mindenés szakácsonk, a jégeszékények és paradicsomos üvegek között, ott találjuk az eladó kastélyt is az apróhirdetések rovatában... Ilyenforma hirdetést olvastunk:

„Birtok és kastély eladó, Gavojdia, vasuti állomás, kétszáz hold szántóföld, hétszobás lakás, hat holdas beltelek. Dr. Alföldi Géza, Lonovics-utca 8.”

Felkerestük Alföldi Géza dr ismert ügyvédet — Kérem — mondotta — holnap utazom le Gavojdiára. Kisérjen el, szívesen megmutatom, hogy miről van szó...

Igy kerültem el Gavojdiára kastélyt látni a maga régi sajátos varázssával: a kastélyt, amelyet ma apróhirdetésben kínálnak.

Dudva és dobszó

Szomorú emlékezés ébredt fel újra. Láttam már banati kastélyt, amelynek még nem volt új gazdája: csak alkudoztak reá. Pusztán, üresen állt a repkényel befuttatott tornyos ősi fészek, körülötte pedig az elhanyagoltság, a pusztulás szivbemarkoló képe. Megrokkant alak, bedőlt lépcsők, a parkban embermagasságnyi dudva és gaz — a közepén pedig bronzszínű rozsdásodott a kerekas artézikut.

S az újszerű „romantika” nemcsak minalunk csapott le a kastélyok javarészére, ugylászik általában kor az. Mintha most tényleg csupa „elátkozott” kastély volna... a szomszédos Jugoszláviából is bő adatokat hoznak erről a lapudósitások:

— A napokban megperdült a dob; árverezték a gáji Dániel-kastélyt. Dehát ki vesz ma kastélyt, mit csináljon az ember vele, amikor kenyérre kell a pénz? Aztán mit is ér az, a hozzávaló birtok nélkül? A hajdani büszke nagybirtok ott van a kastély körül gondosan felparcellázva, kisemberek kezén, nem Dániel-birtok az többi! „Elárvereztetik egy kastélyt” — kiáltja a végrehajtó s csak nagynehezen akad vevő. Annak is csak a kastély fele kell. Konkurencia nincs, meg is kapja a felkínált kilencvenezred dinárért. Eleméren három kastély van. Az egyik szintén a Dánielké volt. Az árvereztető bank vette ezt meg, ugyszintén bank kezére került a Farkas Geyzáé is. Papp Gézáé szintén el kellett adni, ezt Oltyán Ilija nagybecskereki vállalkozó vette meg. Szekvesztrum alatt áll az écskai gróf Harnoncourt, illetve Lázár-féle kastély — amíg az öreg gróf Harnoncourt élt, gyakran szállt meg itt Ferenc Ferdinánd, amikor egykori szárnysegédéhez eljött vadászni. Szekvesztrum alatt van a vajkovi gróf Bissingen-féle, árverés alatt a törökbecsei báró Rohonczy-kastély... Egykori neves mintagazdaságából a Rohonczy-borok, meg mesze földön híres „Tiszagyöngye”-dinyék kerültek ki. Az egyik beodrői Karácsonyi-kastélyt a forradalom idején felgyújtották, a másik körül nagyszámú perek folynak. A parcellázással kapcsolatban, amelyről — állítólag — millió visszafélések történtek. Ez a kastély is eladó.

Egészen belefárad az ember már a felületes esorolásba is. De időnként majd körülnézünk minalunk is... Régi, ismert családok ősi fészkeiben valamikor nagy élet folyt. Szellemi gócpont s volt mindmegannyi. Kisebb-nagyobb körben irányadó. Ezeket a gócpontokat most éppúgy felverte a gyom, mint a kastély körüli tágas parkot.

Harmadizben is — csőd

Elsőnek az eladó gavojdai kastélyt látogatuk meg. Már a vonatban megtudtam róla egyet-mást Alföldi Géza dr ügyvédtől. A Gartner-családé volt valamikor. A hajdan egész Gavosdiára kiterjedő birtok részörökösöknek jutott és több építettek külön kastélyt. Így a Frummer-Szende-család, az ezzel rokon Gartnerék s az utóbbiakról elzármazott Kertesek. Több apró kastély van ilymódon a faluban: ma már mind új kezekben. Csak az apróhirdetésben felkínált kastély vár új tulajdonosára — ez is kisebbszőrű, földszintes épület. Pedig volt már új tulajdonosa, kettő is. Gartnerék annakidején a lugoji

Lugojról már csak tizenkét kilométeres az út Gavojdiára. Közvetlenül a falu előtt vörös nyers-teglából épült csinos gótstílusú kápolna. Előtte a lugoji—caransebesi országút kanyarodik el. A magasbanyuló tornyon már messziről megcsillan a napfényben a kereszt.

— Nem is látni innen, milyen rossz állapotban van — jegyzi meg az ügyvéd. — Pedig ez a kápolna „kikerülte” a csődöt. Még a pusztulásnak indult. Mintha itt mindenek el kellene pusztulnia. Maholnap összedől. Erdemes volna megmenteni. Kettős célt szolgálunk vele: egyúttal a közeli környéken szorványban élő katolikus hívek templomcsekaja lehetne... Igaz, nagy költség kellene a tatarozáshoz.

A kápolna, amint most megtudtam, az egykori birtokosok kriptája is. A Gartner-, illetve Kertes-család kihasította telkét az eladásra került birtokból: ezt nem adták el. A család tagjai ellenben elkerültek, kitudja merre. S azóta fosztogatók jártak a templomban is, meg a kriptában is. Ékezeteket kerestek odalenn, ugymondják.

„All a kis lak puztán, ridegen...”

„Régi” talajon állunk. 1447-ben Hunyadi János, mint kormányzó új adományt tesz Temeselyi Dénesnek és Lászlónak Felső-Kwesd és Alsó-Kwesd birtokra. Pesty Frigyes szerint Kövesd a helynév ősi alakja. György brandenburgi örökös birtokai között a tizenhatodik század második évtizedében, Gavosdywara is szerepel. És így tovább. Keresztesi Frummer Fülöp aradvarmegyei táblabíró és országgyűlési követ 1803-ban királyi adományként kapja. A Frummer-Szende család tagjaiból többek közt alispánok meg honvédtisztek kerültek ki. A család legkiválóbb tagja Szende Béla, Caras megye főügyésze, alispánja, a szabadságharcban százados, 1867-ben aradi főispán, utóbb államtitkár és 1873-tól 1882-ig honvédelmi miniszter. Különösen szervezési munkássága keltett nagy elismerést.

...De már az eladó kastélynál vagyunk. Hajszálynra oiyannak találtam, mint amilyennek a szomorú visszaemlékezés egy másik „gazdátlan” banati kastélyt rajzolt ki előlem. Magas jegenyével szegélyezett vasrácskapuját a rozda megülte. És feltárol a park képe — mennyire csendes és mennyire szomorú! Még itt-ott kivehető a hajdani körönd körvonala, még odaképzéljük az utat, amelyen a fényes fogatok berobogtak s a háttérben még ott állnak a válogatott nemes fák, amiknek nevét tán csak a szakember tudná felsorolni. Am az egész elejétől végig vad prairie, térdigérő gaz. S a kis kastély is de hallgatag és de megrokkant. Repkény és örökzöld futotta be svájci modorban épült falait, tornyát, verandáját, ablakait, az ablaküvegek töredezettek, a lépcsőket elnyelte a fű. Olyan nyomasztó ez az elhanyagoltság. S a szobák üresek, csak a beépített kandalló van meg, a bubos kemence, nagy falmélyedés: a könyvespolc helye, meg az alkov. Hová tűntek a finomművi antik butorok, a drága nappak, a bőrkötéses régi könyvek és hová a lakói, a hajdanvaló vidám vendégek? Régen kikerült innen minden és csak egy szivattyuskut maradt meg az egyik falon, mert a kis laktak má is meg van még a saját vízvezetéki berendezése és csak a hátulsó kistoronyban maradt meg a kisharang. Szétlan és mozdulatlan. És ha meg is szólalna, valóban halálharang volna. És csak az alacsony ablakokon keresztül tolakodott be itt-ott egy-egy örökzöld ág. Eppen úgy, mintha valami sirt fonna be ez az örökzöld növényzet.

görög katolikus püspökségnek adták el kétszáznyolcvan holdas részirtokukkal együtt. Az agrárreform nyolcvan holdat hasított le ebből. Tizennégy évvel ezelőtt Niemetz Ferenc hírneves timișoari kertész vette meg. Országjárta ismert tevékeny szakember volt, ki tudja micsoda nagy tervei lehettek. Am a viszonyok úgy hozták magukkal, hogy csödbe jutott. Alföldi Géza dr, mint csödtömegmondnok az elmúlt tiz esztendő alatt a hatalmas timișoari kertészeti telepet parcellázta s értékesítette: keeserves fáradsággal, bele is észült. Nyolcvanhat házhelyre télt a híres kertészet. Most a gavojdai ingatlanra került a sor. Persze a csödtömegbe tartozik ez is s a föld jelenleg kerekken ötven kisbirtoknak van kiadva. Nagyobbára gavojdai románoknak, de néhány környékbeli magyar és német gazdának is. A kastély pedig teljesen lakatlan. Hacsak a falubeli Zenovie nevű őrt nem tekintjük lakójának, meg Finta István nyugalmazott timișoari rendőrbíró: ez utóbbi az elszármazások, a cséplés idejére ment ki ispannák s a feleségével együtt most szintén „kinnlakik”. Az őt az egyik, Finták egy másik üres szoba sarkában húzódnak meg...

...Közben a vonat Lugojra ért. Egy „vevő” várta itt az ügyvédet. Egy román ur, aki levélbeli bejelentéséhez híven „ismertetőjelként” magásra tartotta a sétatáblát. Egy-két szót hallani a rövid beszélgetésből:

— Kastély... Birtokkal együtt, de anélkül is kapható.

Egyébként mint halljuk, főleg ókirályságbeli érdeklődők akadtak nagyobb számban.

...Nyikorogva himbálja a szél a kápolna tornyán a bádogtetőt

Kis erdő, gyümölcsös s a Timisvölgy tulsó oldalára festői kilátás. A hegvek közt valami messzi kis falucska. A csödtömegben kívülálló vörösfalu kápolnához megyünk. Egyszerre éles nyikorogás hasítja át a csendet. A toronyra nézünk. Bádogfedele csatokra tépve. És ha néha a szél megindul, nyikorogva himbálja a tornyon a bá-

doglemezt. Pár évvel ezelőtt villám szaggatta le. És ahogyan ezután senkiem javította, felbátorodtak az „ismeretlen tettesek”. A bejárat vasajtaja zúzva, a lépcsők összeroskadtak, de nem kell itt már se ajtó, se kulcs. Az egyik ablak vasrácsa kitépve a falból, ezen keresztül szoktak bemászni a kápolnába. Odabenn: még szépen sorjában áll vagy nyolc pad, de a mennyezet beszakadt, az ol-tánszékényt felforgatták, az imázsámoly össze törve s az ajtóhoz lökve, piszok, flaskódarabol és madárfészkek. Az elfakult falon pedig színe hagyott csillagok.

Ez itt a „generális” koponyája..

S ez még nem minden. A kápolna mögött tu jafák alatt feldöntött sírkö:

GARTNER KÁROLY

királyi erdészeti tanácsnok nyughelye.
Született 1800. február 18-án,
meghalt 1873. március 3-án.
Gyermekei kegyeletből.

S a kriptá vasajtájához árunk. Tárva nyitva. A bejárat teteje eltűnt. Jöttünkre csipogva, ijedten menekül a sírboltból egy kis madár. S ahogy leérünk, esőtől ázott, nyirkos, barna koponya fekszik előttünk a földön, mellette néhány embe-

A TENGER PARTJÁN

Az idegen, ki sátrát itt felütötte
a szélbezugó parti fák alatt
— és csónakját új vizek szélén kikötötte —
ki napok fután is gyermeknek maradt,
most kettőbetépett szívvél ül a homokon,
hol számára minden új és mégis oly rokon.
Ne bántsa senki. Ő a tenger elraboltja,
kibe mindennap új partok szomját oltja
— mint testbe a lázat — a tenger sós keserűje.
Ne szóljatek meg, ha látszón-örvendezőn
derül szeme az álmérhetetlen hullámmezőn.
Mert tegyenyés táj napja melesül szemében,
míg északi ések keményen köszöntik őt
a lelkefverő hullámok habján, a rőt
estéli fényen a tenger hús szelében.

LENDVAI KÁROLY.

...és azonnal kifizetésre is, de az is nyolc-nyolc fülke a...
 ...Hát fülke volt eddig befalazva, legtöbbjét...
 ...Az egyikből a rozadás ércporsó előre...
 ...szeszszuza. Ebből hullott volt ki az a bar...
 ...táza az ott koponya. A mellette lévő fülke is...
 ...és a kis tábla: Gartner Károly. A...
 ...szemközti fülkefelet teljesen kitérték, a kopor...
 ...sőt elvégték. Mellette valami alakatlan tömeg kí...
 ...részletét a halott.

Alföldi dr. tisztes, öszbegyült fejét lehajtva,
 keresztet vetett és azt mondotta:

— Imádkozzunk...

És ima után odafordult a kastély falubeli
 paraszt-öréhez, aki látható borzadályal maradt
 vissza a bejárat közelében, de tágranyított szem-
 mel meredt a földön heverő koponyára:

— Ki volt ez?

— Azt hiszem... „a generális“.

Igy emlegetik ugyanis a falubeliek Szende
 Béla honvédelmi minisztert, a Szende család leg-
 kiválóbb tagját, akit — 1882 augusztus 18-án Ga-
 vojdián, az ősi fészkekben elhalálozván — a rá-

következő napon „több miniszter, főpap, tábornok,
 országgyűlési képviselő és számos más kiváló-
 ság jelenlétében helyeztek örök nyugalomra a
 családi sírholtba“...

Egy kihalt, ismert család szerény hagyaté-
 kából néhány iromány, meg egy csomó régi
 fénykép került elő. Furcsaruhajú régi urnók és
 férfiak a képeken. Kik voltak vajjon? Csak itt-
 ott egy-egy név. Simonyi „fényiródájából“ került
 ki Pestről, az a fakó fénykép, amely hercules-
 természetű, magyarruhás-csizmás férfit ábrázol.
 Nagy szakállal, komoly határozott a tekintete s a
 vonásai, csontos az arca. A kép alá odairta
 valaki:

— Szende Béla.

Sokáig elmézem. Valóban, ebből az arcból, eb-
 ből a fejből lett volna az az esőáztatta barna ko-
 ponya?...

„Rövid földi lét, földi sors és örökkévalóság:
 ...ezt hirdeti az az elgurult miniszteri koponya is
 a lábunk alatt.

KERESZTREJTVEŒY

26. (269.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12					15					
14				15						16
17				18					19	
20			21					22		
	25						24			
25	26						27			
28					29					
30					31					32
33				34					35	
36			37						38	
		39						40		
41										

Beküldendő: Vissz.: 1., 25., 36., 41. függ.: 1., 6., 10., 11.

Beküldési határidő: augusztus 5.

Vizszintes sorok:

1 Krassósörényemgyei gyógyfürdő. 12 Sziget-
 tek a Bering-tengerben. 13 Alarm. 14 Disztárgy
 franciául, fon. 15 Lehetetlen. 17 Adá betűi kev.
 18 Hajítom fordítva. 19 Nelly-ben van. 20 Római
 pénz. 21 Nyúl teszi. 22 Kendertör. 23 Kálmán
 kir. fia. 24 Viesza, római istenek. 25 Régi nép.
 27 E-re jellem 28 Egyiptom víz. 29 Japán vá-
 ros. 30 Dotm. 31 Osztrák örökös tart. 32 Köt más-
 salhangzói. 33 Fordított névutó. 34 ...pacem, para
 bellum. 35 Magyar Áll. Vasutak. 36 Afrikai an-
 gol gyarmat (betűcserével). 38 Ibsen-darab. 39
 Francia operaköltő (1784—871). 40 Szent könyv.
 41 Polározás eredménye.

Függőleges sorok:

1 Hetvenkedés. 2 Próféta. 3 Cukor lesz belőle.
 4 Mértani fogalom 5. Idegen kötész. 6 Vulkan a
 Victoria-földön. 7 Sipon játszik. 8 F. A. T. D. 9
 Friss. 10 Francia költő (1853—1903). 11 Incuna-
 bulum. 15 Dörzsölődik. 16 Harsányi Kálmán da-
 rabja. 18 Magyar olyó. 21 Kárvajáték. 22 A puli
 teszi. 23 Református püspök. 24 Megye. 26 Virág.
 27 Ujság. 29 Gualaquizai benszülött. 31 Kína
 délnyugati része. 32 A maga... tanul. 34 Magának
 — latinul. 35 Cigány. 37 Magyar kir. előneve
 ford. 38 Viesza, köt. 40 32. vissz.

A 24. számú keresztrejtveŒyünk helyes meg-
 fejtése:

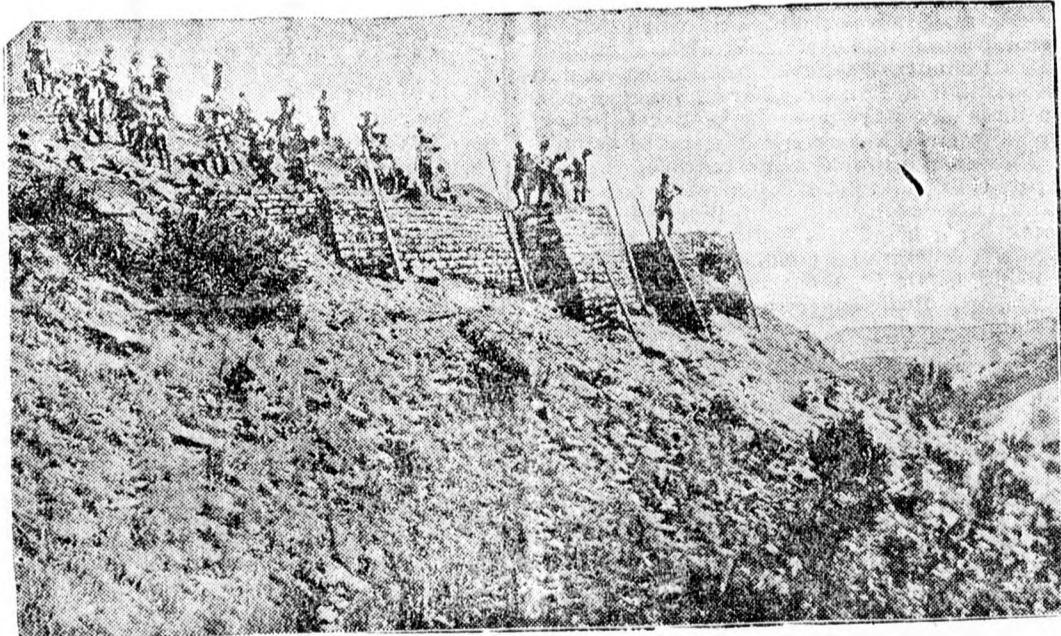
1. vissz. Keljen fel Isten és szórassak szét el-
 lenéget. 21. vissz. Látsák a szegények s örvend-
 jenek. 83. vissz. Istenbe helyeztem segédletemet.
 20. függ. Mefvédeni az alattvalókat, legyőzni a
 gőgösöket.

Helyesen megfejtették: Szabeny Gerő, Páll V.
 Géza, Páll Béla, Páll Jenő, Putnoky Ferenc, Má-
 nya Ferenc, Pap Mózes, dr. Zakariás Jenőné, Za-
 kariás I. István, Zakariás Tibor, Ráduly Gyula,
 Csordás Julia, özv. Záknoffy Antalné, Benedek
 Judit, Mésztrik Kató, Dombrády József, Dom-
 brády Ferenc.

A jutalomkönyvet Csordás Juliska nyerte
 meg. Elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETE

P. V. G. A kitünő keresztrejtveŒyeket meg-
 kaptuk, nagyon szépen köszönjük. A jövő héten
 már az egyik jönni fog. Ne busuljon azért, hogy
 nem írógéppel írt! Az Ön munkáit szeretettel fo-
 gadjuk így is. Üdv.

Az indiai lázadók Ipi fakir vezetésével

— mint ismeretes — az angol hatóságok ellen harcolnak. Képünk az angol csapatok
 egyik erődítését mutatja az északindiai hegyekben.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépén, Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

Apróhirdetések

Apróhirdetéseket díja szavanként 3 lel, vastagabb
 betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel.
 Cim a kiadóban 10 lel.

Alkalmazás

Ügynök,

ki fűszereseket látogat,
 azonnal felvétetik, szép
 kereseti lehetőséggel.
 Leveleket „Ceai Im-
 port“, Timișoara, I.
 Piața Unirii 7. alá kül-
 dendők.

Gyógyszertár
 vezetéséhez diplomás
 kisasszony kerestetik.
 Cim: Gyógyszertár, Ge-
 piu, jud. Bihor.

Varrólányok

és segéd konfekciós
 munkára felvétetik —
 Pappnál, Oradea, Reg.
 Carol 19. szám.

Hűlőfélék

Biztos megélhetés,
 elsőrendű fényképezési
 műterem, betegség
 miatt olcsón átadó.
 Oradea, Keresztesy,
 Gen. Moșoiu 2. szám.

Órát

olcsón és jótállás mel-
 lett javít dr. Bárdos,
 Oradea, Bul. Regele
 Ferdinand 15-a.

Magánvizgára,
 javítóra nyelvekből és
 matematikából nagy
 praxisu tanerő, kitün-
 ően előkészít. Oradea,
 Str. Leagănuului 12. sz.

Biztosan megszabadul
 a sváb és ruszli bogar-
 raktól, hangyaktól, sít.,
 ha „Neotox“ bogárittó-
 szert használ. Kapható
 minden szaküzletben.
 Megrendelhető: Ajtay
 gyógyszerárban, Ora-
 dea, Str. Vlahuța No.
 16. Még minden vevő
 meg volt elégedve ha-
 tásával.

Tarján

órás és ékszerész Ora-
 dea, Bul. Regele Ferdi-
 nand No. 8. Javítások
 szakszerűen készülnek.

Adás-vétel

Eladó házhely

Str. Benjamin Costache

Esztergaped

700 mm. csucs távolsá-
 gu és 3 db oxigén tar-
 tány eladó. Oradea,
 Str. Barierii 18. Pogány
 telep.

MAGAS ARAT

fizetek arany, ezüst,
 brilliant és gyémánt
 ékszerért. HERBST ék-
 szerész, Oradea.

Gyermekkosít

jó állapotban, veszek.
 Cim a kiadóhivatalban.

Eladó

alig használt két cse-
 répkályha. Megtekin-
 hető délután 4—6 kö-
 zött. Oradea, Str. Sin-
 cai No. 6.

Eladó házhely

Str. Benjamin Costache
 Str. Take Jonescu sar-
 kán. Érdeklődni: Str.
 Nic. Jiga 50. Oradea.

Eladó

két gyermekagy. Antal,
 Oradea, Strada Aurel
 Vlaicu 35. szám.

Lakás

2 szobás

modern lakás kiadó,
 Oradea, Str. Delavran-
 cea 10. szám.

Butorozott szoba,

utcai, különbejáratu kl-
 adó. Oradea, Str. Scoa-
 lei 10. szám.

Központban

egy uri 4 szobás mo-
 dern magánház szept-
 ember 1-től kiadó. Ér-
 tekezni Nagy cipész,
 Oradea, Regele Ferdi-
 nand 47. szám alatt.

Egy udvari

szoba-konyhás lakás
 kiadó augusztus 1-re,
 Oradea, I. G. Duca 23.
 Érdeklődni lehet 4. sz.
 alatt.